

Geografinio blokavimo reglamento taikymas elektroninės prekybos sirtyje. Klausimai ir atsakymai

TEISINIS PRANEŠIMAS

Nei Europos Komisija, nei joks Komisijos vardu veikiantis asmuo nėra atsakingas už toliau pateikiamos informacijos naudojimą.

© Europos Sąjunga, 2018

Leidžiama atgaminti nurodžius šaltinį.

Pakartotinio Europos Komisijos dokumentų naudojimo politika reglamentuojama Sprendimu 2011/833/ES (OL L 330, 2011 12 14, p. 39).

Naudoti ar atgaminti nuotraukas ir kitą medžiagą, kurių autorių teisės nepriklauso Europos Sąjungai, galima tik gavus autorių teisių turėtojų leidimą.

© Antraštinio lapo iliustracija: Thinkstock/iStock

Komisijos tarnybos pateikė šį dokumentą tik informavimo tikslais. Jame nepateikta jokie Geografinio blokavimo reglamento nuostatų oficialaus aiškinimo, jis nėra Komisijos sprendimas ir jame nėra išreikšta Komisijos pozicija. Jis nedaro poveikio jokiai galimai Komisijos sprendimui ar pozicijai, taip pat Europos Sąjungos Teisingumo Teismo įgaliojimams aiškinti Geografinio blokavimo reglamentą vadovaujantis ES sutartimis. Šiuo dokumentu atnaujinamas ir pakeičiamas ankstesnis 2018 m. kovo 23 d. paskelbtas Komisijos tarnybų parengtas dokumentas, kuriame buvo pateikti klausimai ir atsakymai dėl Geografinio blokavimo reglamento.

1.	<i>Įvadas</i>	4
1.1.	<i>Bendrosios aplinkybės</i>	4
1.2.	<i>Geografinio blokavimo reglamentas. Bendra apžvalga</i>	7
2.	<i>Verslininkų ir vartotojų teisės ir pareigos praktikoje</i>	10
2.1.	<i>Reglamento taikymo sritis (1 straipsnis)</i>	10
2.2.	<i>Prieiga prie elektroninių sąsajų (3 straipsnis)</i>	17
2.3.	<i>Nediskriminacinė prieiga prie prekių arba paslaugų (4 straipsnis)</i>	20
2.4.	<i>Nediskriminavimas dėl su mokėjimu susijusių priešasčių (5 straipsnis)</i> ..	28
2.5.	<i>Pasyvaus pardavimo susitarimai (6 straipsnis)</i>	30
3.	Geografinio blokavimo reglamento vykdymo užtikrinimas valstybėse narėse	32
4.	Platesnės Geografinio blokavimo reglamento taikymo aplinkybės –	
e.	prekybos sistema.....	36
4.1.	<i>Tarpvalstybinis pirkinų pristatymas</i>	36
4.2.	<i>Veiklos nukreipimas į kitą valstybę narę ir taikytinos teisės bei jurisdikcijos nustatymas</i>	41
4.3.	<i>Vieno langelio principu grindžiama minisistema elektroninėmis priemonėmis teikiamų paslaugų teikėjams</i>	43
4.4.	<i>Saugūs, pigūs ir patogūs mokėjimai internetu</i>	44
5.	Priedas. Patvirtintų su e. prekyba susijusių priemonių įgyvendinimo terminai	45

1. Įvadas

Atsižvelgiant į Geografinio blokavimo reglamento įsigaliojimą ir į bendresnius kai kurių ES elektroninės prekybos (toliau – e. prekyba) sistemos aspektų pokyčius, šiame dokumente siekiama pateikti praktinių rekomendacijų dėl pagrindinių Geografinio blokavimo reglamento nuostatų. Šiame dokumente pateikta informacija gali būti naudinga: i) verslininkams, siekiantiems suderinti savo komercinę veiklą su Geografinio blokavimo reglamentu, ii) vartotojams ir klientams¹, kuriuos reikia informuoti apie šio reglamento nuostatas ir jų poveikį kasdieniam apsipirkimui, ir iii) valstybių narių valdžios institucijoms, kurios bus atsakingos už šio reglamento vykdymo užtikrinimą.

Visų pirma šiame dokumente pateikiami klausimai ir atsakymai dėl esminių šio reglamento nuostatų (2 skirsnis), taip pat dėl jame numatytų vykdymo užtikrinimo priemonių (3 skirsnis). Šiame dokumente atnaujinami ir papildomi su tuo susiję atsakymai į klausimus, kurie jau buvo pateikti 2018 m. kovo 23 d. paskelbtame klausimų ir atsakymų dokumente, pakeistame šiuo dokumentu. Jame taip pat pateikiama papildomos informacijos apie kai kuriuos e. prekybai svarbius aspektus, kurių šis reglamentas tiesiogiai neapima ir kurie nėra juo keičiami, tačiau yra glaudžiai susiję su jo taikymu (4 skirsnis).

1.1. Bendrosios aplinkybės

Vartotojai ir įmonės, ypač mažosios ir vidutinės įmonės (toliau – MVI), vis labiau domisi galimybėmis pirkti iš visos ES. 2017 m. 68 proc. visų ES interneto vartotojų pirko internetu², tačiau verslininkai vis dar dažnai be objektyvios priežasties atsisako parduoti prekių ar teikti paslaugų klientams iš kitos valstybės narės arba nesiūlo jiems tokių pat palankių kainų kaip vietiniams klientams. Atlikus Komisijos tyrimą nustatyta, kad yra tik 37 proc. interneto svetainių, kuriose klientai iš kitos valstybės narės gali pasiekti galutinį apsipirkimo etapą – iki pat užsakymo patvirtinimo³. Komisija nuolat gauna skundų dėl atvejų, kai dėl kliento pilietybės, gyvenamosios vietos ar įsisteigimo vietos jam taikomos skirtingos sąlygos. Su šia problema susiduria ir vartotojai, ir įmonės, kai perka prekes ir paslaugas savoms reikmėms. Ji egzistuoja tiek interneto aplinkoje, tiek fiziniame (nevirtualiame) pasaulyje⁴.

¹ Geografinio blokavimo reglamente vartotojas apibrėžiamas kaip fizinis asmuo, kuris veikia siekdamas su jo komercine, verslo, amato ar profesine veikla nesusijusių tikslų, o klientas apibrėžiamas kaip vartotojas, kuris yra valstybės narės pilietis arba kurio gyvenamoji vieta yra valstybėje narėje, arba įmonė, kurios įsisteigimo vieta yra valstybėje narėje, ir kuris (-i) gauna paslaugą arba nusiperka prekę Sąjungoje ar siekia ją gauti arba nusipirkti vien galutinio naudojimo tikslu.

² 2018 m. Skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės indeksas (*The Digital Economy and Society Index 2018*): žr. <http://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi>.

³ https://ec.europa.eu/info/publications/geo-blocking-consumers-online-findings-mystery-shopping-carried-out-european-commission_en

⁴ Daugiau duomenų, kuriais pagrįsta rengiant Geografinio blokavimo reglamentą atlikta analizė, žr. šiuose šaltiniuose: Jungtinis tyrimų centras (JRC), Techninė ataskaita dėl Europos bendrosios skaitmeninės rinkos ir jos reikšmės ES ekonominei veiklai (*Technical report on The European Digital Single Market, Its Role in Economic Activity in the EU*, <https://ec.europa.eu/jrc/sites/jrcsh/files/JRC98723.pdf>); JRC (IPTS) tyrimo duomenys, pagrįsti 2015 m. kontrolinio pirkimo tyrimu (*Mystery Shopping Survey 2015*, kurį atliko bendrovė „GfK Mystery Shopping“: https://ec.europa.eu/info/publications/geo-blocking-consumers-online-findings-mystery-shopping-carried-out-european-commission_en); Europos Komisijos 2015 m. viešos konsultacijos dėl geografinio blokavimo ir kitų geografinio pobūdžio apribojimų, su kuriais susiduriama perkant ir gaunant informaciją Europos Sąjungoje (<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/public-consultation-geo-blocking-and-other-geographically-based-restrictions-when-shopping-and>) ir poveikio vertinimas, pridėtas prie

Reglamentu (ES) 2018/302 (toliau – Geografinio blokavimo reglamentas⁵ arba Reglamentas) siekiama ES vidaus rinkos vartotojams ir įmonėms suteikti daugiau galimybių. Visų pirma sprendžiama problema, susijusi su tuo, kad kai kurie klientai dėl savo pilietybės, gyvenamosios vietos ar įsisteigimo vietos negali pirkti prekių ir paslaugų iš verslininkų, esančių kitoje valstybėje narėje.

Geografinis blokavimas – tai tokia pardavėjų internetu praktika, kai pardavimas internetu į užsienį apribojamas priklausomai nuo pirkėjo pilietybės, gyvenamosios vietos ar įsisteigimo vietos. Tokia geografinio blokavimo praktika apima atvejus, kai užkertama prieiga prie interneto svetainių iš kitų valstybių narių, ir (arba) situacijas, kai klientui iš užsienio suteikiama prieiga prie svetainės, tačiau neleidžiama baigti pirkimo arba prašoma sumokėti tam tikroje valstybėje išduota debeto ar kredito kortelė. Toks geografinis diskriminavimas vyksta perkant prekes bei paslaugas ir ne internetu, pavyzdžiui, kai vartotojai patys (fiziškai) atvyksta į verslininko veiklos vietą, tačiau jiems dėl jų pilietybės ar gyvenamosios vietos nesuteikiama galimybės gauti produktą ar paslaugą arba pasiūlomos kitokios sąlygos. Reglamente nustatytos tiesiogiai taikomos nuostatos, kuriomis siekiama užkirsti kelią tokiai praktikai konkrečiais atvejais, kai dėl kliento pilietybės, gyvenamosios vietos ar įsisteigimo vietos jam taikomos skirtingos sąlygos nėra objektyviai pagrįstos.

Šis reglamentas turi būti siejamas su visu Komisijos pateiktu e. prekybos priemonių rinkiniu ir juo padidinamas visų tų priemonių poveikis. 2016 m. gegužės 25 d. Komisija pateikė visapusiškų priemonių rinkinį, kuriuo siekiama didinti tarpvalstybinės e. prekybos galimybes Europoje kaip būtiną visaverčio bendrosios skaitmeninės rinkos veikimo sąlygą. Pagrindinis šio priemonių rinkinio siekis – pašalinti tarpvalstybinės internetu vykdomos veiklos kliūtis ir sukurti visapusišką e. prekybos sistemą siekiant trijų pagrindinių tikslų: i) užtikrinti geresnes galimybes įsigyti internetu siūlomas prekes ir paslaugas; ii) didinti vartotojų pasitikėjimą ir suteikti daugiau tikrumo įmonėms; iii) mažinti įmonių, vykdančių tarpvalstybinę prekybą internetu, sandorių sąnaudas ir administracinę naštą. Šių priemonių rinkinį sudaro susietos ir vieną kitą papildančios priemonės, kuriomis iš tiesų labai padidinamos europiečių galimybės veiksmingai naudotis e. prekyba. Abi ES teisėkūros institucijos jau patvirtino nemažai iš šių iniciatyvų, be kita ko:

- 2017 m. gruodžio mėn. patvirtintos naujos taisyklės dėl su PVM susijusios administracinės naštos sumažinimo sudarant tarpvalstybinius sandorius⁶. Nuo 2021 m. sausio 1 d. šiomis taisyklėmis bus supaprastintas PVM mokėjimas vartotojams internetu perkant prekes ir paslaugas iš kitos valstybės narės ar ES nepriklausančios šalies, suteikiant galimybę tiekėjams naudotis vieno langelio principu grindžiama PVM sistema (angl. *VAT One Stop Shop*);

pasiūlymo dėl Reglamento dėl geografinio blokavimo ir kitokių formų diskriminavimo bendrojoje rinkoje dėl klientų pilietybės, gyvenamosios arba įsisteigimo vietos (http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=15953).

⁵ 2018 m. vasario 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/302 dėl nepagrįsto geografinio blokavimo ir kitų formų diskriminavimo dėl klientų pilietybės, gyvenamosios vietos arba įsisteigimo vietos vidaus rinkoje problemos sprendimo, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 2006/2004 ir (ES) 2017/2394 ir Direktyva 2009/22/EB.

⁶ https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/vat/digital-single-market-modernising-vat-cross-border-e-commerce_en

- Reglamentas dėl bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje (BVAS reglamentas)⁷ buvo peržiūrėtas ir nuo 2020 m. sausio 17 d. bus pakeistas naujuoju BVAS reglamentu (ES) 2017/2394⁸. ES ir EEE šalių nacionalinės institucijos bendradarbiaudamos BVAS tinkle gali drauge spręsti problemas, kylančias dėl vartotojų teisės pažeidimų bendrojoje rinkoje, jos susijusios su verslininkais ir vartotojais iš skirtingų valstybių. Taigi, dėl Reglamento dėl bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje, kuris apima nuostatas dėl jau padarytų, daromų arba galimų pažeidimų, kenkiančių kolektyviniams vartotojų interesams, yra lengviau užtikrinti Geografinio blokavimo reglamento nuostatų taikymą verslininkų ir vartotojų santykiams;
- priimtas naujas Reglamentas⁹ dėl tarptautinių siuntinių pristatymo paslaugų, kuriuo siekiama, kad šių paslaugų kainos būtų skaidresnės ir prieinamesnės ir kad būtų sustiprinta teisės aktais nustatyta ES siuntinių rinkos priežiūra. Šiuo reglamentu bus skatinama e. prekyba, nes vartotojams ir įmonėms, visų pirma MVĮ, bus lengviau su pasitikėjimu pirkti ir parduoti produktus ir paslaugas internetu visoje ES;
- toliau modernizuojant ES autorių teisių sistemą priimtos naujos taisyklės¹⁰ dėl internetinių turinio paslaugų perkeliavimo; taigi europiečiai keliaudami galės naudotis skaitmeniniu turiniu, tokiu kaip srautinės transliacijos internetu ar parsisiunčiami filmai, transliuojami sporto renginiai, muzika, elektroninės knygos ir žaidimai, kuriuos jie yra užsisakę savo namuose.

Be to, Komisija priėmė kelis pasiūlymus dėl teisės aktų, kurie šiuo metu yra abiejų ES teisėkūros institucijų svarstomi pagal teisėkūros procedūrą, pavyzdžiui:

- skaitmeninių sutarčių srityje¹¹ Komisija priėmė pasiūlymus dėl teisės aktų, kuriais bus suderintos pagrindinės privalomos vartotojų teisės, taikytinos tiekiant skaitmeninį turinį ir parduodant prekes. Priėmus šiuos teisės aktus, turėtų būti sumažintos sąnaudos dėl skirtingų sutarčių teisės nuostatų, įmonės turėtų įgyti daugiau teisinio tikrumo, o vartotojai – daugiau galimybių sėkmingai apsipirkti visoje ES;
- 2008 m. balandžio 11 d. Komisija priėmė du pasiūlymus dėl direktyvų¹² vartotojų apsaugos srityje („Naujos galimybės vartotojams“), kuriomis siekiama gerinti ES

⁷ 2004 m. spalio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 dėl nacionalinių institucijų, atsakingų už vartotojų apsaugos teisės aktų vykdymą, bendradarbiavimo (Reglamentas dėl bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje) (Tekstas svarbus EEE), OL L 364, 2004 12 9, p. 1–11.

⁸ 2017 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/2394 dėl nacionalinių institucijų, atsakingų už vartotojų apsaugos teisės aktų vykdymo užtikrinimą, bendradarbiavimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 (Tekstas svarbus EEE), OL L 345, 2017 12 27, p. 1–26.

⁹ 2018 m. balandžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/644 dėl tarptautinių siuntinių pristatymo paslaugų.

¹⁰ 2017 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1128 dėl internetinių turinio paslaugų tarpvalstybinio perkeliavimo vidaus rinkoje.

¹¹ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/doing-business-eu/contract-rules/digital-contracts/digital-contract-rules_lt

¹² Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl atstovaujamojo ieškinių siekiant apsaugoti kolektyvinius vartotojų interesus, kuria panaikinama Direktyva 2009/22/EB (COM(2018)184 *final*), ir Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiamos Tarybos direktyvos 93/13/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/6/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/29/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/83/ES nuostatos, susijusios su geresniu ES vartotojų apsaugos taisyklių vykdymo užtikrinimu ir modernizavimu (COM(2018)185 *final*). Daugiau informacijos: https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/consumers/review-eu-consumer-law-new-deal-consumers_en.

vartotojų apsaugos teisės aktų laikymąsi, visų pirma sukuriant kolektyvinio teisių gynimo mechanizmus. Šiais pasiūlymais taip pat modernizuojami ES vartotojų apsaugos teisės aktai atsižvelgiant į rinkos pokyčius, susijusius, pavyzdžiui, su sutarčių sudarymu elektroninėse prekyvietėse. Galiausiai šiais pasiūlymais bus sumažinta įmonėms tam tikrose srityse tenkanti našta, pavyzdžiui, dėl teisės atsisakyti sutarties, taikomos panaudotoms prekėms;

- taip pat pasiūlyta priimti Reglamentą dėl verslo klientams teikiamų internetinio tarpininkavimo paslaugų sąžiningumo ir skaidrumo didinimo¹³ – juo siekiama užtikrinti sąžiningą, patikimą ir nuspėjamą skaitmeninės interneto ekonomikos aplinką. Kai bus patvirtintos šios naujos taisyklės, jomis bus padedama užtikrinti sąžiningą ir inovacijomis grindžiamą ekosistemą interneto platformų ekonomikoje; interneto platformų ir paieškos sistemų augimas bus subalansuotas su ES poreikiu apsaugoti verslo klientes MVĮ, skiriant daugiau dėmesio skaidrumui ir naujiems teisių gynimo būdams. Šiuo reglamentu numatomas įkurti stebėjimo centras, padedamas nepriklausomų ekspertų grupės, atidžiai stebės interneto platformų ekonomiką ir patars Komisijai dėl poreikio imtis iniciatyvų ateityje;
- paprastesnis naudojimas garso ir vaizdo (audiovizualinėmis) paslaugomis kitose ES valstybėse yra vienas iš prioritetų, nustatytų Komisijos paskelbtoje Europos bendrosios skaitmeninės rinkos strategijoje¹⁴. 2016 m. Komisija pateikė pasiūlymą dėl atnaujintų ES audiovizualinės žiniasklaidos taisyklių¹⁵, dėl kurių jau pasiektas politinis susitarimas¹⁶. Šiuo metu vyksta teisėkūros procesas dėl kitų pasiūlymų dėl teisės aktų¹⁷, susijusių su ES autorių teisių taisyklių modernizavimu siekiant, kad daugiau internetinio turinio būtų prieinama kitose ES valstybėse.

Šio dokumento 4 skirsnyje taip pat išsamiau aptariama kai kurių iš šių priemonių sąveika su Geografinio blokavimo reglamentu, o priede pateikiama lentelė, kurioje apibendrinti jų įgyvendinimo terminai.

1.2. Geografinio blokavimo reglamentas. Bendra apžvalga

Šiuo reglamentu nustatoma pareiga laikytis vienodo požiūrio į klientus iš ES (įskaitant vartotojus ir kitus galutinius naudotojus), kai jų atvejo aplinkybės yra tokios pačios, nepriklausomai nuo jų pilietybės, gyvenamosios vietos ar įsisteigimo vietos.

Kokios yra pagrindinės Geografinio blokavimo reglamento nuostatos?

- **Prekių ir paslaugų pardavimas**

¹³ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl verslo klientams teikiamų internetinio tarpininkavimo paslaugų sąžiningumo ir skaidrumo didinimo (COM(2018) 238 *final*).

¹⁴ COM(2015)192 *final*.

¹⁵ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria, atsižvelgiant į kintančias rinkos realijas, iš dalies keičiama Direktyva 2010/13/ES dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytų tam tikrų nuostatų, susijusių su audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimu, derinimo (COM(2016) 287 *final*).

¹⁶ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-3567_lt.htm

¹⁷ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl autorių teisių bendrojoje skaitmeninėje rinkoje (COM(2016)593), Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos naudojimosi autorių teisėmis ir gretutinėmis teisėmis, taikytinomis tam tikroms transliuojančiųjų organizacijų internetu transliuojamoms programoms bei retransliuojamoms televizijos ir radijo programoms, taisyklės (COM(2016) 594 *final*).

Reglamento 4 straipsnyje nustatyti tam tikri atvejai, kada geografinis blokavimas arba kitų formų diskriminavimas dėl pilietybės, gyvenamosios vietos ar įsisteigimo vietos negali būti pateisinamas dėl jokios priežasties. Šiais atvejais klientai iš kitos valstybės narės turi tokią pačią prieigą ir galimybę įsigyti prekes ir paslaugas kaip ir vietiniai klientai. Tai yra toliau nurodyti atvejai:

- Parduodamos prekės nėra pristatomos už verslininko aptarnaujamos teritorijos ribų
 - Klientas perka prekes (pavyzdžiui, elektroninius prietaisus, drabužius, sportinę aprangą arba knygas), kurių verslininkas nepristato į kliento valstybę narę. Toks klientas turi teisę, kad pirkiniai jam būtų pristatyti toje valstybėje narėje, kurioje verslininkas siūlo pristatyti savo prekes, taip pat kaip ir vietiniams klientams.

Pavyzdys. Klientas iš Belgijos nori pirkti fotoaparata ir geriausią pasiūlymą randa Vokietijos interneto svetainėje, bet iš jos prekės gali būti pristatytos tik Vokietijoje arba į Vokietijoje esančius atsiėmimo taškus, taip pat pirkinį galima pasiimti tiesiai iš verslininko patalpų. Šis klientas turi teisę užsakyti prekes ir pasiimti jas iš verslininko patalpų arba jos turi būti jam pristatytos kitu adresu ar į atsiėmimo taškus Vokietijoje, kaip ir bet kuriam Vokietijos vartotojui.

- Elektroninėmis priemonėmis teikiamų paslaugų pardavimas
 - Klientas nori gauti ir pirkti elektroninėmis priemonėmis teikiamą paslaugą (tokią kaip, pavyzdžiui, debesijos paslaugos, duomenų saugyklų ar interneto svetainių prieigos paslaugos) iš kitoje valstybėje narėje įsikūrusio verslininko. Tokie klientai turi teisę tai daryti taip pat kaip ir vietiniai klientai.

Pavyzdys. Klientė iš Bulgarijos nori pirkti savo svetainės prieigos paslaugas iš Ispanijos įmonės. Ji galės gauti ir pirkti šią paslaugą tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir Ispanijos vartotojai – jai nereikės mokėti kitokios gryniosios kainos (t. y. kainos be PVM) nei ta, kurią moka Ispanijos vartotojas.

- Konkrečioje fizinėje vietoje teikiamų paslaugų pardavimas
 - Klientas perka paslaugą, kuri teikiama verslininko patalpose ar kitoje konkrečioje fizinėje verslininko veiklos vietoje, kuri yra ne kliento valstybėje narėje, o kitoje valstybėje narėje. Šiai kategorijai priklauso, pavyzdžiui, koncertų bilietų pardavimo, apgyvendinimo arba automobilių nuomos paslaugos. Ir šiuo atveju klientas turi teisę būti aptarnaujamas taip pat kaip to verslininko šalies piliečiai arba gyventojai.

Pavyzdys. Italų šeima apsilanko Prancūzijos pramogų parke ir nori pasinaudoti galimybe įsigyti bilietus su nuolaida šeimai. Ši italų šeima galės pirkti tuos bilietus taip pat kaip ir Prancūzijos šeimos.

Minėtais atvejais geografinis blokavimas arba kitokių skirtingų sąlygų taikymas dėl geografinių priežasčių yra galimas tik išimtinėmis Reglamente apibrėžtomis aplinkybėmis, t. y. kai pagal ES arba nacionalinės teisės (derančios su ES teise) reikalavimą verslininkas privalo blokuoti prieigą prie savo siūlomų prekių arba paslaugų.

Pagal Reglamentą nediskriminavimo nuostata (t. y. pareiga leisti užsienio klientams gauti tuos pačius pasiūlymus ir jais naudotis taip pat kaip vietiniams klientams) netaikoma internetinėms paslaugoms, kurios susijusios su ne garso ir vaizdo (neaudiovizualiniais) kūriniais, saugomais autorių teisėmis (tokiais kaip elektroninės knygos, vaizdo žaidimai, muzika ir programinė įranga). Tačiau per Reglamento peržiūrą, kurią numatoma atlikti po dvejų metų nuo jo įsigaliojimo, bus apsvarstyta galimybė išplėsti jo taikymo sritį, kad jis būtų taikomas ir šioms paslaugoms. Visgi, šioms paslaugoms jau taikomos kitos šiame reglamente nustatytos taisyklės, kaip antai draudimas diskriminuoti blokuojant prieigą prie elektroninių sąsajų ir nukreipiant klientą kitur be jo išankstinio sutikimo, taip pat draudimas diskriminuoti dėl su mokėjimu susijusių priežasčių.

- **Prieiga prie interneto svetainių**

Reglamento 3 straipsnyje uždrausta blokuoti prieigą prie svetainių ir nukreipti klientą kitur be jo išankstinio sutikimo. Taip didinamas kainų skaidrumas, nes klientai gali patekti į įvairioms valstybėms skirtas svetaines. Ši nuostata taikoma ir elektroninėmis priemonėmis teikiamoms ne garso ir vaizdo (neaudiovizualinėms) paslaugoms, tokioms kaip elektroninės knygos, muzika, žaidimai ir programinė įranga.

Pavyzdys. Klientė iš Airijos nori prisijungti prie Italijai skirtos internetinės drabužių parduotuvės svetainės varianto. Tačiau net kai ji į adreso laukelį įrašo šios Italijos svetainės adresą, vis vien yra nukreipiama į Airijos svetainę. Po 2018 m. gruodžio 3 d. nebebus galima nukreipti kliento be jo aiškaus sutikimo. Be to, net kai klientas sutinka būti nukreiptas, jam vis tiek turėtų būti prieinamas tas svetainės variantas, kurį jis norėjo pasiekti iš pradžių.

- **Nediskriminavimas atliekant mokėjimus**

Nors verslininkai gali laisvai rinktis, kokias mokėjimo priemones priimti, Reglamente yra konkreti nuostata (5 straipsnis) dėl nediskriminavimo, kai naudojamos jų priimanamos mokėjimo priemonės. Ši nuostata apima atvejus, kai dėl kliento pilietybės, gyvenamosios vietos ar įsisteigimo vietos, mokėjimo sąskaitos buvimo vietos, mokėjimo paslaugų teikėjo įsisteigimo vietos ar mokėjimo priemonės išdavimo vietos jam taikomos skirtingos sąlygos.

Taikyti skirtingas sąlygas yra draudžiama, jeigu atvejis atitinka šias tris sąlygas:

- mokėjimai atliekami vykdant elektronines operacijas kredito pervedimu, tiesioginiu debetu arba kortele grindžiamo mokėjimo priemone, kurių prekės ženklas ir kategorija yra tie patys;
- įvykdomi autentiškumo patvirtinimo reikalavimai;
- mokėjimai atliekami verslininko priimama valiuta.

Pavyzdys. Vokietijos verslininkas priima mokėjimus už pirkinius savo svetainėje konkrečiau prekės ženklo kredito kortelėmis ir tiesioginiais banko pavedimais. Tačiau šis verslininkas nepriėmė mokėjimų to paties prekės ženklo kredito kortele, išduota Austrijoje, ir kredito pervedimų iš Austrijos bankų. Nuo šiol tokia praktika bus uždrausta Geografinio blokavimo reglamentu.

Ši nuostata turėtų būti aiškinama atsižvelgiant į 2012 m. Bendros mokėjimų eurais erdvės (SEPA) reglamentą¹⁸, kuriame nustatyta, kad pirkdami užsienyje vartotojai gali atlikti mokėjimus eurais savo debeto kortele taip pat, kaip savo šalyje.

2. Verslininkų ir vartotojų teisės ir pareigos praktikoje

Šio skirsnio tikslas – padėti verslininkams ir jų klientams geriau suprasti teises ir pareigas, kylančias iš Geografinio blokavimo reglamento.

2.1. Reglamento taikymo sritis (1 straipsnis)

2.1.1. *Kaip susiję Geografinio blokavimo reglamentas ir Paslaugų direktyva?*

Diskriminavimo dėl pilietybės (įskaitant netiesioginį diskriminavimą) draudimas yra bendrasis Sąjungos teisės principas, nustatytas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 18 straipsnyje ir ES pagrindinių teisių chartijos 21 straipsnio 2 dalyje, taip pat įtvirtintas konkrečiomis minėtos Sutarties nuostatomis dėl vidaus rinkos laisvių.

Šio bendro principo taikymas paslaugų teikimui konkrečiai nustatytas Paslaugų direktyvos¹⁹ 20 straipsnio 2 dalyje, pagal kurią valstybės narės užtikrina, kad bendrosiose paslaugos teikimo sąlygose, kurias viešai skelbia paslaugos teikėjas, nebūtų diskriminacinių nuostatų dėl gavėjo pilietybės ar gyvenamosios vietos, tačiau neatimant galimybės nustatyti skirtingas prieigos sąlygas tada, kai tie skirtumai yra tiesiogiai pateisinami objektyviais kriterijais. Šiame straipsnyje nustatyto nediskriminavimo principo taikymas priklauso nuo to, kaip vertinama verslininko praktika kiekvienu konkrečiu atveju. Skirtingų sąlygų taikymo objektyvus pateisinimas gali būti susijęs, pavyzdžiui, su tuo, kad tam tikroje teritorijoje neturima reikiamų intelektinės nuosavybės teisių, yra patiriama papildomų sąnaudų dėl atstumo ar dėl techninių paslaugos teikimo ypatumų arba yra skirtingų rinkos sąlygų, tokių kaip, pavyzdžiui, sezoniškumo nulemtas paklausos didėjimas arba mažėjimas, nustatyti skirtingi atostogų ir švenčių laikotarpiai valstybėse narėse ir skirtingos konkurentų kainos²⁰. Šis straipsnis tebėra taikytinas tais atvejais, kurių neapima Geografinio blokavimo reglamentas.

Kita vertus, tais atvejais, kai taikomas Geografinio blokavimo reglamentas, konkrečios jo nuostatos yra viršesnės už Paslaugų direktyvos 20 straipsnio 2 dalies nuostatas. Tiek įmonėms, tiek vartotojams bus naudingas didesnis teisinis tikrumas dėl tų konkrečių veiksmų, kurių jokiais atvejais negalima pateisinti. Reglamente verslininkams uždrausta diskriminuoti konkrečiais jame nurodytais atvejais ir nebūtina vertinti verslininko praktikos kiekvienu konkrečiu atveju - taip užtikrinamas teisinis tikrumas ir geresnis nuostatų vykdymas.

¹⁸

https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/consumer-finance-and-payments/payment-services/single-euro-payments-area-sepa_en

¹⁹ 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje.

²⁰ Direktyvos 2006/123/EB 95 konstatuojamojoje dalyje pateiktas galimų priežasčių, dėl kurių nevienodas požiūris gali būti pateisinamas, aiškinamasis sąrašas. Papildomų nurodymų dėl 20 straipsnio 2 dalies taikymo pateikta Komisijos tarnybų darbiniam dokumente „Siekiant parengti gaires dėl Direktyvos 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje (Paslaugų direktyvos) 20 straipsnio 2 dalies taikymo“, SWD(2012)146, kuris paskelbtas <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/ALL/?uri=SWD:2012:0146:FIN>.

2.1.2. Ar šis reglamentas taikomas prekybai ir internetu, ir ne internetu?

Reglamente apibrėžiami tam tikri atvejai, kada skirtingų sąlygų taikymas yra pateisinamas. Tie atvejai apima prekių ir paslaugų pardavimą tiek internetu, tiek ne internetu, taip pat kai derinami abu šie pardavimo būdai (prekyba visais kanalais).

Pavyzdys. Pramogų parko bilietus galima pirkti iš anksto internetu arba lankymosi dieną kasose prie įėjimo. Abiem atvejais pagal Geografinio blokavimo reglamentą draudžiama taikyti skirtingas bendrąsias sąlygas dėl kliento pilietybės ar gyvenamosios vietos. Taip pat draudžiama tokia praktika, dėl kurios klientai iš kai kurių valstybių narių faktiškai neturi galimybės pirkti internetu ar ne internetu. Tačiau tai nereiškia, kad verslininkas negali apskritai taikyti kokių nors kitokių sąlygų parduodamas bilietus ne internetu, kitaip nei parduodamas internetu, jeigu jos taikomos nepriklausomai nuo kliento pilietybės, gyvenamosios vietos ar įsisteigimo vietos (pavyzdžiui, mažesnės kainos užsakant bilietus internetu iš anksto).

2.1.3. Ar Reglamentas taikomas prekybai šalies vidaus rinkoje? Kokie yra tie išimtinai vidaus atvejai, kai šis reglamentas netaikomas?

Šis reglamentas netaikomas tokiu atveju, kuris yra visais atžvilgiais susijęs tik su viena valstybe nare, pavyzdžiui, kai visi su konkrečiu sandoriu susiję elementai yra vienoje valstybėje narėje (tai ir vadinama išimtinai vidaus atvejais). Tai reiškia, kad Reglamentas taikomas, kai sandoris turi tarpvalstybinį elementą. Gali būti atsižvelgiama į tokius elementus: i) kliento ar verslininko pilietybę, gyvenamąją vietą arba įsisteigimo vietą, ii) sandorio vykdymo vietą, iii) sandoriui naudojamą mokėjimo priemonę arba iv) elektroninės sąsajos naudojimą. Tačiau tai nereiškia, kad prekė būtina turi būti pristatoma arba paslauga teikiama kitoje valstybėje narėje, o ne toje, kurioje įsisteigęs verslininkas.

Pavyzdys. Jei nėra jokio tarpvalstybinio elemento, Geografinio blokavimo reglamentas netaikomas sandoriui tarp Estijoje įsisteigusio verslininko ir vartotojo, kuris yra Estijos pilietis ir joje gyvena, kai jis nori prisijungti prie Estijai skirtos to verslininko svetainės varianto, pirkti paslaugą ir už ją mokėti savo Estijos banko kortele.

2.1.4. Kuriems sektoriams Reglamentas netaikomas?

Pagal Reglamento 1 straipsnį jis netaikomas Paslaugų direktyvos 2 straipsnio 2 dalyje išvardytoms veiklos rūšims, kurios neįeina į tos direktyvos taikymo sritį. Tos neįtrauktos paslaugos, be kita ko, yra:

– **transporto sektoriaus paslaugos.** Reglamentas netaikomas šioms paslaugoms, ypač turint omenyje, kad galiojančiais ES transporto srities teisės aktais²¹, apie kuriuos primenama reglamento 9 konstatuojamojoje dalyje, jau yra aiškiai uždrausta tokio pobūdžio diskriminacija naudojantis trijų rūšių transportu: perkant lėktuvo bilietus, naudojantis susisiekimu miesto bei tolimojo susisiekimo autobusais ir vandens transportu. Šiuo metu

²¹ 2008 m. rugsėjo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1008/2008 dėl oro susisiekimo paslaugų teikimo Bendrijoje bendrųjų taisyklių (23 straipsnis), 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1177/2010 dėl jūrų ir vidaus vandenų keliais vykstančių keleivių teisių, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 (4 straipsnis), 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 181/2011 dėl miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų transporto keleivių teisių, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 (4 straipsnis).

peržiūrint taisykles dėl geležinkelių keleivių teisių, Komisija panašų draudimą įtraukė į pateiktą naują redakciją išdėstytą Reglamento dėl geležinkelių keleivių teisių ir pareigų pasiūlymą²². Tačiau Geografinio blokavimo reglamentas taikomas kelionės paslaugų paketams ir susijusių kelionės paslaugų rinkiniams, kaip apibrėžta Direktyvoje 2015/2302²³;

– **finansinės paslaugos; mažmeninės finansinės paslaugos.** Reglamentas netaikomas finansinėms paslaugoms. Taip yra todėl, kad į Reglamento taikymo sritį neįeina tos veiklos rūšys, kurios neįtrauktos į Paslaugų direktyvos (Direktyva 2006/123/EB) taikymo sritį – joje finansinės paslaugos, įskaitant mokėjimo paslaugas, yra nurodytos kaip neįeinančios į jos taikymo sritį. Reglamento 8 konstatuojamojoje dalyje yra papildomai paaiškinta, kad mažmeninių finansinių paslaugų prieinamumas juo neregamentuojamas, ir tai nedaro poveikio reglamento 5 straipsniui dėl nediskriminavimo dėl priežasčių, susijusių su mokėjimu. Iš tiesų šia nuostata neregamentuojamas pats (finansinių) paslaugų prieinamumas, ja tik uždrausta diskriminuoti dėl verslininkų priimamų mokėjimo priemonių;

– **garso ir vaizdo paslaugos.** Reglamentas netaikomas garso ir vaizdo (audiovizualinėms) paslaugoms. Reglamento 8 konstatuojamojoje dalyje nustatyta, kad į reglamento taikymo sritį neįeina garso ir vaizdo paslaugos, įskaitant paslaugas, kurių pagrindinė paskirtis yra suteikti prieigą prie sporto renginių transliacijų ir kurios teikiamos pagal išimtinės teritorines licencijas.

Pirmoji Geografinio blokavimo reglamento ir jo taikymo srities peržiūra artimiausiu laikotarpiu

Reglamento 9 straipsnyje yra nustatyta peržiūros sąlyga, pagal kurią Komisija turi reguliariai teikti Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui šio reglamento vertinimo ataskaitas. Reglamente numatyta pirmąją peržiūrą atlikti iki 2020 m. kovo 23 d. Atliekant pirmąją peržiūrą visų pirma turėtų būti įvertinta Reglamento taikymo sritis (įskaitant ir sektorius, kurių neapima Paslaugų direktyva, tokius kaip audiovizualinis ir transporto sektoriai) ir 4 straipsnyje nustatytos nediskriminavimo pareigos apimtis: siekiama įvertinti, ar ji turėtų būti taikoma ir elektroninėmis priemonėmis teikiamoms paslaugoms, kurių pagrindinė ypatybė yra prieigos prie autorių teisėmis saugomų kūrinių teikimas ir tokių kūrinių naudojimas (pvz., muzikos srautinis transliavimas internetu arba parsisiuntimas, elektroninės knygos, vaizdo žaidimų parsisiuntimas arba žaidimas internetu)²⁴.

2.1.5. Ar į Reglamento taikymo sritį įeina azartinių lošimų paslaugos?

Geografinio blokavimo reglamentas lošimams netaikomas pagal jo 1 straipsnio 3 dalį. Lošimų paslaugos neįeina ir į Paslaugų direktyvos taikymo sritį (kaip nustatyta jos 2 straipsnio 2 dalyje). Valstybės narės gali reglamentuoti šias paslaugas, jei laikomasi vidaus rinkos taisyklių, nustatytų Sutartimi ir išaiškintų ES Teisingumo Teismo.

²² Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl geležinkelių keleivių teisių ir pareigų (nauja redakcija), COM(2017) 548 *final* (5 straipsnis).

²³ 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/2302 dėl kelionės paslaugų paketų ir susijusių kelionės paslaugų rinkinių, kuria iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 ir Direktyva 2011/83/ES bei panaikinama Tarybos direktyva 90/314/EEB, OL L 326, 2015 12 11, p. 1–33.

²⁴ Dėl to taip pat žr. Komisijos pareiškime, paskelbtame kartu su Geografinio blokavimo reglamentu, pateiktą paaiškinimą.

2.1.6. Ar Reglamentas taikomas ir skrydžių bilietams?

Ne, šis reglamentas netaikomas transporto sektoriaus paslaugoms. Tačiau, kaip jau minėta, diskriminavimas daugeliu atvejų jau yra uždraustas galiojančiais ES transporto sektoriaus teisės aktais. Pavyzdžiui, Reglamentu (EB) Nr. 1008/2008 oro susisiekimo paslaugų srityje uždrausta diskriminuoti klientą dėl jo pilietybės ar gyvenamosios vietos²⁵. Pagal SESV bendruosius principus taip pat draudžiamas diskriminavimas dėl pilietybės, įskaitant netiesioginių formų diskriminavimą dėl gyvenamosios vietos ar įsisteigimo vietos.

2.1.7. Kokia yra teritorinė Reglamento taikymo sritis?

Reglamentas taikomas visiems verslininkams, siūlantiesiems savo prekes arba paslaugas vartotojams Europos Sąjungoje, nepriklausomai nuo to, ar verslininkas yra įsisteigęs ES, ar ES nepriklausančioje šalyje. Taigi, šio reglamento turi laikytis ir ES nepriklausančiose šalyse įsisteigę verslininkai, vykdamys veiklą ES.

2.1.8. Ar šis reglamentas yra naudingas visiems klientams Europoje? O klientams Europoje iš ES nepriklausančių šalių?

Reglamente apibrėžtas terminas „klientas“ – tai vartotojas, kuris yra valstybės narės pilietis ar gyventojas, arba įmonė, kuri yra įsisteigusi valstybėje narėje, ir kuris (-i) gauna paslaugą arba nusiperka prekę ES ar siekia ją gauti arba nusipirkti vien galutinio naudojimo tikslu.

Kitaip tariant, šis reglamentas taikomas prekių tiekimui ir paslaugų teikimui ES piliečiams arba gyventojams visose ES valstybėse narėse. Todėl šis reglamentas Europos Sąjungoje yra naudingas ir ES nepriklausančių šalių piliečiams, turintiems gyvenamąją vietą ES.

2.1.9. Ar šis reglamentas bus taikomas Jungtinei Karalystei po jos išstojimo iš ES?

Informaciją dėl Geografinio blokavimo reglamento taikymo po „Brexit’o“ žr. 2018 m. kovo 21 d. Pranešime suinteresuotosioms šalims dėl Jungtinės Karalystės išstojimo ir ES teisės aktų geografinio blokavimo srityje²⁶.

2.1.10. Ar šis reglamentas taikomas Šveicarijai?

Šveicarija yra trečioji šalis, t. y. ji nėra ES valstybė narė. ES teisė Šveicarijai taikoma tik pagal dvišalius susitarimus, todėl Geografinio blokavimo reglamentas nėra tiesiogiai taikomas klientams Šveicarijoje. Tai nedaro poveikio bendriesiems fizinių asmenų nediskriminavimo įsipareigojimams, kurie taikomi ES ir Šveicarijai palaikant santykius pagal jau sudarytus tarptautinius susitarimus. Tačiau, kaip paaiškinta pirmiau, Reglamentas bus taikomas ir ES nepriklausančiose šalyse įsisteigusiems verslininkams, vykdančioms veiklą ES.

²⁵ Reglamento Nr. 1008/2008 23 straipsnyje nustatyta, kad „oro susisiekimo paslaugų, teikiamų iš oro uosto, esančio valstybės narės teritorijoje, kuriai taikoma Sutartis, oro susisiekimo kainos ir oro susisiekimo tarifai, nustatyti visuomenei, taikomi nediskriminuojant klientų dėl pilietybės ar gyvenamosios vietos arba dėl oro vežėjo agento ar kito bilietų pardavėjo įsisteigimo vietos Bendrijoje“.

²⁶ *Notice to stakeholders on withdrawal of the United Kingdom and EU legislation in the field of Geo-blocking*. Paskelbta https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/notice_to_stakeholders_brexit_Geo-blocking_final.pdf.

2.1.11. *Ar šis reglamentas taikomas fiziniams asmenims, kurie kartais internetu parduoda naudotas prekes?*

Šis reglamentas taikomas verslininkams. Kaip apibrėžta Reglamente, verslininkas – tai fizinis arba juridinis asmuo, kuris veikia siekdamas su savo prekyba, verslu, amatu arba profesija susijusių tikslų. Asmeniui, kuris kartais internetu parduoda naudotas prekes, nors tai nėra jo profesija ar prekybos veikla, šis reglamentas netaikomas. Tačiau jis būtų taikomas verslininkui, kurio prekyba naudotomis prekėmis internetu yra jo ekonominės veiklos dalis.

2.1.12. *Ar Reglamentas taikytinas tik įmonių santykiams su vartotojais, ar ir įmonių tarpusavio santykiams?*

Geografinio blokavimo reglamento taisyklės iš esmės taikomos ir įmonių sandoriams su vartotojais („verslas vartotojui“, B2C), ir įmonių tarpusavio sandoriams („verslas verslui“, B2B) tiek, kiek pastarieji vykdomi pagal bendrąsias prieigos sąlygas (t. y. be individualaus susitarimo) ir sandorio tikslas yra tik galutinis pirkinio naudojimas (t. y. nesiekiant jo perparduoti, perdaryti, apdoroti, nuomoti ar naudoti subrangos tikslais).

Pavyzdys. Suomijos teisės paslaugų įmonė, ieškanti naujo atsarginių duomenų kopijų ir debesijos saugyklos paslaugų teikėjo, randa patrauklų Estijos paslaugų teikėjo pasiūlymą. Šiam sandoriui būtų taikomas Geografinio blokavimo reglamentas.

2.1.13. *Kaip verslininkas gali žinoti, ar pirkinys įsigyjamas vien galutinio naudojimo tikslu?*

Reglamentas netaikomas, kai prekės arba paslaugos perkamos ne vien galutinio naudojimo tikslu, o dėl kitų priežasčių, t. y. kai jas numatoma perparduoti, perdaryti, apdoroti, išnuomoti arba naudoti subrangos tikslais. Reglamente nenustatyta konkrečių būdų, kuriais reikėtų iš anksto nustatyti, ar sandoris sudaromas vien galutinio naudojimo tikslu. Šiuo atžvilgiu Reglamente nustatyta, kad jis nedaro poveikio verslininkų nediskriminacinei praktikai riboti sandorius arba pakartotinius sandorius, siekiant neleisti įmonėms pirkti didesnių kiekių negu reikia jų vidaus reikmėms tenkinti. Todėl pagal Reglamentą verslininkams leidžiama tinkamais metodais užtikrinti, kad prekė arba paslauga būtų perkama galutinio naudojimo tikslu.

Pavyzdys. Didelis prekybos centras skelbia didžiaekranų televizorių pardavimo akciją. Kad ši akcija būtų skirta tik galutiniams naudotojams, vienam pirkėjui parduodami ne daugiau kaip trys televizoriai. Tokie apribojimai neprieštarautų Geografinio blokavimo reglamentui.

2.1.14. *Ar šiuo reglamentu nustatytos pareigos taikomos elektroninėms prekyvietėms?*

Elektroninėms (internetu) prekyvietėms, kuriose, pavyzdžiui, prekes arba paslaugas parduoda trečiosios šalys, Geografinio blokavimo reglamento nuostatos taikomos, kai jos veikia kaip reglamente apibrėžti verslininkai.

Kai kuriais atvejais elektroninės prekyvietės gali veikti ne kaip verslininkai, o atstovaudamos kitai verslininko apibrėžtį atitinkančiai įmonei arba veikdamos jos vardu. Tokiais atvejais Reglamente nustatytos taisyklės taikomos ne pačiai elektroninei prekyvietei, o tai kitai įmonei.

Pavyzdys. Elektroninėje prekyvietėje parduodamos įmonės prekės, o kartu suteikiama priegloba kitiems verslininkams, parduodantiems prekes toje pačioje interneto svetainėje. Pagal šį reglamentą tokia prekyvietė veikia kaip verslininkė jos prekių pirkėjų atžvilgiu. Ji gali būti laikoma verslininke ir kitų verslininkų atžvilgiu, kai jie prekes parduoda jos svetainėje, taip gaudami tos prekyvietės paslaugas (tokias kaip svetainės prieglobos paslaugas). Kita vertus, verslininkas, parduodantis galutiniams naudotojams per elektroninę prekyvietę, pats yra toks verslininkas, kuriam taikomas Reglamentas.

2.1.15. *Ar visais tais atvejais, kurių neapima šis reglamentas, verslininkams yra leidžiama diskriminuoti?*

Ne. Diskriminavimo dėl pilietybės (įskaitant netiesioginį diskriminavimą) draudimas yra bendrasis ES teisės principas, nustatytas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 18 straipsnyje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 21 straipsnio 2 dalyje, taip pat įtvirtintas konkrečiomis minėtos Sutarties nuostatomis dėl vidaus rinkos laisvių. Be to, tais atvejais, kai šis reglamentas netaikomas, gali būti taikomos nacionalinės taisyklės, kuriomis į nacionalinę teisę perkelta Paslaugų direktyvos 20 straipsnio 2 dalis. Pagal šią dalį valstybės narės turi užtikrinti, kad paslaugos teikėjo viešai skelbiamose bendrosiose paslaugos teikimo sąlygose nebūtų diskriminacinių nuostatų dėl paslaugos gavėjo pilietybės ar gyvenamosios vietos, tačiau iš jo neatimama galimybė numatyti skirtingas prieigos sąlygas tada, kai tie skirtumai yra tiesiogiai pateisinami objektyviais kriterijais. Kai kuriais atvejais taip pat gali būti taikomi konkretaus sektoriaus teisės aktai (pavyzdžiui, transporto²⁷ arba sveikatos²⁸ srities).

2.1.16. *Kas iš tiesų yra elektroninėmis priemonėmis teikiamos paslaugos?*

Reglamento 2 straipsnio 1 dalyje apibrėžta elektroninėmis priemonėmis teikiamų paslaugų samprata²⁹ yra pagrįsta jų apibrėžtimi Įgyvendinimo reglamente (ES) Nr. 282/2011³⁰ ir turėtų atitikti tą apibrėžtį. Kaip paaiškinta Geografinio blokavimo reglamento 14 konstatuojamojoje dalyje, reikėtų deramai atsižvelgti ir į išsamesnius tame teisės akte, taip pat PVM direktyvoje 2006/112/EB pateiktus apibūdinimus. Be to, reikia turėti omenyje, kad, kaip išdėstyta pirmiau, į šio reglamento taikymo sritį neįeina elektroninėmis priemonėmis teikiamos garso ir vaizdo (audiovizualinės) paslaugos (taip pat žr. 2.1.4 klausimą).

Elektroninėmis priemonėmis teikiamos paslaugos, kurias teikiant taikomos šiame reglamente nustatytos pareigos, yra, pavyzdžiui, debesijos paslaugos, duomenų saugyklų, interneto svetainių prieglobos ir ugniasienės paslaugos, paieškos sistemų ir interneto žinytų naudojimas, interneto svetainių kūrimas, nuotolinė programų ir įrangos priežiūra, nuotolinis sistemų administravimas.

²⁷ Žr., pvz., reglamentus (EB) Nr. 1008/2008, (ES) Nr. 1177/2010 ir (ES) Nr. 181/2011 dėl keleivių vežimo oro, jūrų ir autobusų transportu.

²⁸ Žr., pvz., 2011 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/24/ES dėl pacientų teisių į tarpvalstybines sveikatos priežiūros paslaugas įgyvendinimo 4 straipsnį.

²⁹ „[I]nternete arba elektroniniame tinkle teikiamos <...> paslaugos, dėl kurių pobūdžio jų teikimas iš esmės automatizuotas, nereikalauja didesnio žmogaus įsikišimo ir nebūtų įmanomas neturint informacinės technologijos“.

³⁰ 2011 m. kovo 15 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 282/2011, kuriuo nustatomos Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos įgyvendinimo priemonės.

Kitoms ne garso ir vaizdo (neaudiovizualinėms) paslaugoms, kurios teikiamos elektroninėmis priemonėmis ir kurių pagrindinė ypatybė yra prieigos prie autorių teisėmis saugomų kūrinių teikimas ir tokių kūrinių naudojimas (įskaitant prieigą prie elektroninių knygų ir programinės įrangos (bei jos naujinių) ir (arba) jų parsisiuntimą, muzikos srautinį transliavimą ir internetu žaidžiamus vaizdo žaidimus), taikomos visos Reglamento nuostatos, išskyrus 4 straipsnyje nustatytą nediskriminavimo pareigą (t. y. draudimą taikyti skirtingas sąlygas dėl pilietybės, gyvenamosios vietos ir įsisteigimo vietos; taip pat žr. 2.1.18 klausimą).

2.1.17. *Kai verslininkas tiekia prekes arba teikia paslaugas kartu su tokiomis paslaugomis, kurios neįeina į šio reglamento taikymo sritį, ar jis dėl to turi specialiai siūlyti kitos valstybės narės piliečiams arba gyventojams atskirai įsigyti atsietas prekes arba paslaugas iš tokių paketų?*

Ne, verslininkas neprivalo atsieti susietų prekių arba paslaugų, kad laikytųsi šio reglamento nuostatų. Tačiau tokiais atvejais reglamento nuostatos bus taikomos visam tokiam paketui, jei Reglamentas taikomas vienai kuriai nors jo daliai. Jei verslininkas atsieja prekes arba paslaugas ir jos patenka į Reglamento taikymo sritį, jis gali tokių prekių arba paslaugų kainas ir įsigijimo sąlygas nustatyti laisvai savo nuožiūra, tačiau netaikydamas diskriminacinių sąlygų dėl pilietybės, gyvenamosios vietos ar įsisteigimo vietos.

Pavyzdys. Verslininko už akcijos kainą siūlomą paslaugų paketą sudaro audiovizualinio turinio prieigos arba parsisiuntimo paslaugos ir interneto svetainės prieglobos paslauga. Taigi, jis gali laikyti Reglamento arba parduodamas visą šį paketą užsienio klientams už tą pačią akcijos kainą, arba atskirai jiems teikdamas tik svetainės prieglobos paslaugą, pavyzdžiui, jei šią paslaugą tas verslininkas teikia ir atskirai. Tačiau pastaruoju atveju verslininkas, teikdamas tą atskirą paslaugą, negali nustatyti kitokios jos kainos³¹ negu yra nustatęs savo šalyje.

2.1.18. *Ar šis reglamentas taikomas autorių teisėmis saugomoms ne garso ir vaizdo (neaudiovizualinio) turinio paslaugoms?*

Teikiant autorių teisėmis saugomo (neaudiovizualinio) turinio (tokio kaip elektroninės knygos, muzika internete, programinė įranga ir vaizdo žaidimai) paslaugas netaikomas Reglamento draudimas dėl kliento pilietybės, gyvenamosios vietos ar įsisteigimo vietos taikyti skirtingas bendrąsias prieigos sąlygas, taip pat atsisakyti teikti tokias paslaugas klientams iš kitų valstybių narių konkrečiais 4 straipsnyje išvardytais atvejais.

Tačiau, išskyrus 4 straipsnį, šioms paslaugoms taikomos visos kitos Geografinio blokavimo reglamento nuostatos, įskaitant draudimą blokuoti arba riboti prieigą prie elektroninių sąsajų dėl kliento pilietybės, gyvenamosios vietos ar įsisteigimo vietos. Tai reiškia, kad šias paslaugas teikiantis verslininkas negali neleisti savo klientams pasiekti įvairių savo svetainės, prekyvietės ar mobiliųjų programėlių parduotuvės variantų ir negali be aiškaus jų sutikimo nukreipti jų kitur pagal kriterijus, grindžiamus kliento pilietybe, gyvenamąja vieta ar įsisteigimo vieta (įskaitant tokius netiesioginius kriterijus kaip IP adresą ar kliento mokėjimo duomenis).

³¹ Šiame pavyzdyje turima omenyje kaina be taikytino PVM.

Be to, kai šios paslaugos teikiamos į užsienį, nepriklausomai nuo to, ar joms netaikomas Reglamento 4 straipsnis, verslininkas negali netiesiogiai diskriminuoti klientų dėl pilietybės pagal elektroninio mokėjimo priemones, t. y. dėl to, kad kredito arba debeto kortelė (tos kategorijos arba tokio prekės ženklo, kuris yra priimtinas tam verslininkui) yra išduota kitoje valstybėje narėje, arba todėl, kad tiesioginio debeto arba kredito pervedimas atliekamas per kitos valstybės narės banką (tokia valiuta, kurią priima verslininkas).

Reglamente yra numatyta jį peržiūrėti per 2 metus po jo įsigaliojimo, daugiausia siekiant įvertinti jo taikymo sritį, įskaitant minėtus 4 straipsnio taikymo šių rūšių paslaugoms apribojimus.

Pavyzdys. Rumunijos įmonė, platinanti autorių teisėmis saugomą programinę įrangą keliose valstybėse narėse, vis dar galėtų atsisakyti parduoti šias paslaugas kai kuriose kitose valstybėse narėse dėl privalomomis autorių teisėmis nustatytų apribojimų. Tačiau ši įmonė negali diskriminuoti dėl mokėjimo priemonių tose valstybėse narėse, kuriose ji teikia savo programinės įrangos paslaugas.

2.1.19. *Ar Reglamentas taikomas fizinio pavidalo knygų, skaitmeninių vaizdo diskų (DVD) ir kompaktinių diskų (CD) pardavimui internetu?*

Taip, šių prekių pardavimui taikomos Reglamento nuostatos, įskaitant draudimą taikyti skirtingas bendrąsias sąlygas dėl kliento pilietybės, gyvenamosios vietos ar įsisteigimo vietos, kai klientas siekia nusipirkti tas prekes ir jos pristatomos į valstybę narę, į kurią verslininkas siūlo pristatyti prekes arba suteikia galimybę jas pasiimti iš atsiėmimo vietos pagal savo bendrąsias prieigos sąlygas.

2.1.20. *Ar šis reglamentas taikomas komunalinėms paslaugoms, tokioms kaip dujų, elektros energijos ar vandens tiekimas?*

Reglamente nenustatyta jokios konkrečios išimties komunalinių paslaugų teikimui. Taigi, jų teikimui Reglamentas taikomas, jei jis atitinka Reglamento reikalavimus, pavyzdžiui, tas paslaugas teikiantis asmuo turi būti laikomas verslininku, kaip apibrėžta Reglamente, ir, taikant 4 straipsnio nuostatą dėl nediskriminavimo, tos paslaugos turi būti teikiamos vienu iš tame straipsnyje apibrėžtų atvejų (taip pat žr. 2.3.12 klausimą).

2.2. Prieiga prie elektroninių sąsajų (3 straipsnis)

2.2.1. *Ar klientai turi teisę pasiekti esamus svetainės variantus įvairiomis kalbomis arba visus prekių ar paslaugų pasiūlymus, skelbiamus tam tikroje svetainėje?*

Taip, klientas iš esmės turi teisę pasiekti visus interneto svetainės variantus ir pamatyti visus joje skelbiamus dalykus, nebent tai būtų uždrausta konkrečiais verslininkui taikomais teisės aktais (taip pat žr. 2.2.4 klausimą). Kita vertus, Reglamente nėra reikalavimo verslininkams specialiai kurti svetaines ar jų dalis tam tikromis kalbomis.

2.2.2. *Ar, siekdamas laikytis reglamento, verslininkas turi pakeisti naudojamą elektroninę sąsają?*

Reglamente nėra reikalavimo verslininkams priderinti savo elektronines sąsajas prie visų įvairių naudojamų formatų ir buvimo vietos koordinatų visoje ES. Tačiau tokių sąsajų

negalima kurti taip, kad klientai iš kitų valstybių narių praktiškai negalėtų lengvai užbaigti savo užsakymų.

Pavyzdys. Klientas turi pateikti savo gyvenamosios vietos adresą per verslininko elektroninę sąsają, tačiau joje yra nustatytos tik tos šalies geografinės koordinatės, be jokios galimybės įrašyti koordinatas tuo atveju, kai gyvenamoji vieta yra užsienyje, ir be jokio paaiškinimo, kaip būtų galima tai padaryti arba nusiųsti bent paprastais žodžiais užrašytą adresą ar koordinatas (neprieštaraujant galimų pristatymo adresų koordinatinių apribojimų). Užsienyje gyvenantis klientas faktiškai negalėtų pateikti užsakymo naudodamasis tokia elektronine sąsaja, ir ji turėtų būti pakeista.

2.2.3. *Ar, laikantis Reglamento, norint nukreipti klientą į kitą elektroninės sąsajos variantą, reikia kiekvieną kartą gauti aiškų sutikimą?*

Verslininkas gali nukreipti klientą į konkretų savo interneto svetainės variantą tada, kai klientas duoda savo aiškų sutikimą. Tokio sutikimo nebūtina gauti kiekvieną kartą, kai klientas lankosi toje pačioje svetainėje. Tačiau klientas gali bet kada atšaukti savo sutikimą, ir tas svetainės variantas, kurį klientas norėjo pasiekti iš pradžių, turi būti ir toliau jam lengvai prieinamas.

Pavyzdys. Interneto svetainėje, į kurią klientas sutinka būti nukreiptas, turėtų būti lengvai pasiekiamas mygtukas, kurį paspaudęs klientas galėtų grįžti į kitus tos pačios svetainės variantus.

2.2.4. *Kokiais teisiniais reikalavimais gali būti grindžiami prieigos prie elektroninių sąsajų apribojimai? Kokius paaiškinimus verslininkas turi pateikti, kai taiko tuos apribojimus?*

Nors Reglamente yra nustatyta pareiga suteikti prieigą prie elektroninės sąsajos, tai nereiškia, kad verslininkams nebereikia laikytis ES teisės reikalavimų ar nacionalinės teisės reikalavimų (atitinkančių ES teisę), kurių jie privalo laikytis todėl, kad vykdo veiklą tam tikroje valstybėje narėje. Tokiais atvejais verslininkas turi tos elektroninės sąsajos, kurią norėjo pasiekti klientas, kalba pateikti aiškų ir konkretų paaiškinimą, dėl kokių priežasčių nesuteikia prieigos prie jos.

Pavyzdys. Prancūzijos interneto svetainei taikoma Prancūzijos teismų priimta nutartis, kad visa svetainė arba tam tikra jos dalis turi būti neprieinama, kol vyksta bylinėjimasis dėl registruotųjų prekių ženklų naudojimo toje šalyje.

2.2.5. *Ar elektroninių sąsajų prieigos taisyklės reiškia, kad verslininkai nebegali teikti specializuotų pasiūlymų?*

Kai kurie verslininkai turi skirtingus savo elektroninių sąsajų arba jų dalių variantus, skirtus klientams iš įvairių valstybių narių. Kitas interneto svetainės variantas gali skirtis išdėstymu, kita vartojama kalba arba kitomis ypatybėmis, dėl kurių ta svetainė arba jos dalis yra pritaikyta klientams, turintiems tam tikrą pilietybę, gyvenamąją vietą arba įsisteigimo vietą. Tai tebėra įmanoma, tačiau draudžiama nukreipti klientus iš vieno elektroninės sąsajos varianto į kitą dėl diskriminacinių priežasčių ir be aiškaus jų sutikimo. Be to, tokia svetainė arba jos dalys turi būti prieinamos klientams iš kitų valstybių narių.

2.2.6. Ar verslininkas gali nukreipti klientą iš vienai konkrečiai šaliai skirtos svetainės į kitai šaliai skirtą svetainę?

Reglamento 3 straipsnis dėl prieigos prie elektroninių sąsajų (tokių kaip interneto svetainės) taikomas, kai verslininkas dėl priežasčių, susijusių su kliento pilietybe, gyvenamąja vieta arba įsisteigimo vieta, nukreipia klientą į kitą savo svetainės variantą, kuris skiriasi nuo tos elektroninės sąsajos, kurią klientas norėjo pasiekti iš pradžių.

Todėl kai klientas dėl šių priežasčių nukreipiamas į kitą (pavyzdžiui, konkrečiai šaliai skirtą) svetainę, taikomos Reglamento nuostatos; taip nukreipti klientą galima tik gavus aiškų jo sutikimą arba todėl, kad verslininkas turi konkrečią teisinę prievolę tai daryti.

2.2.7. Kaip reikėtų išsaugoti gautą sutikimą būti nukreiptam (pvz., naudojant slapukus)?

Reglamente konkrečiai nenustatyta, kaip verslininkas turėtų išsaugoti gautą aiškų kliento sutikimą būti taip nukreiptam į kitą svetainės variantą, kai klientas yra davęs aiškų sutikimą ir verslininkas nori jį prisiminti tuo atveju, jei klientas ateityje norėtų vėl apsilankyti toje pačioje svetainėje.

Tačiau jei duodant sutikimą tvarkomi asmens duomenys, kai norint prisiminti tokį duotą sutikimą reikia saugoti informaciją arba gauti prieigą prie informacijos, kuri jau saugoma galiniame įrenginyje, taikoma ES duomenų apsaugos teisė, visų pirma Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas³² ir E. privatumo direktyva³³.

2.2.8. Kai verslininkas turi interneto svetainę tam tikros šalies kalba, ar tai reiškia, kad jo veikla nukreipta į tą rinką?

Šis reglamentas nedaro poveikio reglamentų „Roma I“³⁴ ir „Briuselis I“³⁵ nuostatoms, be kita ko, dėl verslininkų, kurie nukreipia savo veiklą į konkrečią valstybę narę. Geografinio blokavimo reglamente šiuo atžvilgiu nustatyta, jog vien tai, kad laikomasi jo nuostatų, nereiškia, kad verslininko veikla yra nukreipiama į kitos valstybės narės vartotojus.

Todėl klausimą, ar konkrečios kalbos vartojimas interneto svetainėje reiškia, kad to verslininko veikla yra nukreipta į klientus atitinkamoje valstybėje narėje, reikės spręsti remiantis reglamentais „Roma I“ ir „Briuselis I“ ir susijusia Teismo praktika dėl tų reglamentų. Daugiau informacijos šiuo klausimu pateikta 4 skirsnyje.

³² 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas).

³³ 2002 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/58/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje.

³⁴ 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinėms prievolėms taikytinos teisės („Roma I“).

³⁵ 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo („Briuselis I“).

2.2.9. Ar nukreipimo apribojimas taikomas vien informacinės paskirties svetainėms?

Reglamente nustatyta, kad elektroninė sąsaja – tai bet kokia verslininko arba jo vardu naudojama programinė įranga, įskaitant interneto svetaines ir taikomas programas, kuriomis klientams suteikiama prieiga prie verslininko prekių ir paslaugų, *tuo tikslu, kad būtų sudaromi sandoriai dėl tų prekių ar paslaugų.*

Todėl kiekvienu atveju reikės nustatyti, ar konkreti svetainė atitinka tą paskirtį, ar ne. Jei taip, ji iš esmės įeina į reglamento taikymo sritį ir jai taikomas 3 straipsnis dėl prieigos prie interneto svetainių, įskaitant taisykles dėl nukreipimo.

2.2.10. Ar verslininkai gali blokuoti prieigą prie savo taikomųjų programų arba nukreipti klientus į kitas, nacionalinėms rinkoms skirtas taikomas programas priklausomai nuo šalies, kurioje išduota kliento kredito kortelė?

Reglamente uždrausta blokuoti prieigą prie elektroninių sąsajų arba nukreipti klientą kitur dėl to, kokioje vietoje išduota jo mokėjimo priemonė; tai reiškia, kad verslininkai negali blokuoti prieigos prie įvairių savo elektroninių sąsajų variantų, įskaitant savo taikomas programas, dėl su kliento pilietybe ir (arba) gyvenamąja vieta susijusių priežasčių, darydami tai netiesiogiai, pavyzdžiui, dėl to, kokioje valstybėje narėje išduota mokėjimo priemonė.

2.3. Nediskriminacinė prieiga prie prekių arba paslaugų (4 straipsnis)

2.3.1. Ar Reglamentu nustatoma pareiga parduoti ir pristatyti pirkinius visoje ES?

Ne. Reglamentu nenustatyta verslininkų pareigos parduoti, tačiau parduodant jiems uždrausta diskriminuoti klientus dėl pilietybės, gyvenamosios vietos ar įsisteigimo vietos.

Reglamentu nenustatyta pareigos pristatyti pirkinius visoje ES. Jame apibrėžti konkretūs atvejai, kada verslininkas negali užkirsti prieigos klientams prie savo prekių ar paslaugų dėl priežasčių, susijusių su jų pilietybe, gyvenamąja vieta arba įsisteigimo vieta.

2.3.2. Ar Reglamentu nustatyta prievolė įrengti prekių atsiėmimo taškus?

Ne, pagal Reglamentą verslininkai neprivalo įrengti savo prekių atsiėmimo taškų kitose šalyse. Tačiau kai tokia galimybė yra numatyta verslininko bendrosiose prieigos sąlygose, klientai iš kitų valstybių narių turėtų gebėti ja pasinaudoti nepriklausomai nuo savo pilietybės, gyvenamosios vietos ar įsisteigimo vietos.

Pavyzdys. Iš verslininko, kuris pristato pirkinius tik Portugalijoje arba suteikia galimybę juos pasiimti iš Portugalijoje esančių atsiėmimo taškų, negalima reikalauti, kad jis įrengtų prekių atsiėmimo taškus Ispanijoje šios šalies klientams. Tačiau šie klientai turi turėti galimybę pasiimti savo prekes patys ar per savo paskirtus asmenis (arba paslaugų teikėjus) iš atsiėmimo taškų Portugalijoje.

2.3.3. Ar verslininkams leidžiama imti iš klientų papildomą užmokestį už savo siūlomą parduotų prekių pristatymo organizavimą?

Nupirktų prekių arba paslaugų pristatymo galimybės siūlymas yra paslauga. Verslininkai iš esmės gali laisvai savo nuožiūra teikti norimas paslaugas savo klientams. Tačiau jei verslininkai nusprendžia teikti pristatymo paslaugas konkrečiose valstybėse narėse arba

konkrečiose valstybių narių vietovėse, nurodydami tai savo bendrosiose prieigos sąlygose, jie negali diskriminuoti klientų, norinčių pasinaudoti tomis pristatymo paslaugomis, dėl jų pilietybės, gyvenamosios vietos ar įsisteigimo vietos (taip pat žr. 4.1 skirsnį dėl tarpvalstybinio pristatymo).

2.3.4. *Ar pagal Reglamentą verslininkai privalo fiziškai persikelti į kitą vietą, kad teiktų paslaugas toje Europos vietoje, kurioje yra klientas?*

Ne, Reglamente nenustatyta tokios prievolės verslininkams persikelti kitur.

2.3.5. *Ar Reglamentu reguliuojamos kainos?*

Ne. Geografinio blokavimo reglamento tikslas yra kovoti su ES klientų diskriminavimu, kuris šiuo metu kliudo vystyti tarpvalstybinės prekybos potencialą ir visapusiškai naudotis bendrąja rinka. Patys kainų lygiai nėra nei reguliuojami, nei suderinami šiuo reglamentu.

Taigi, verslininkai gali ir toliau laisvai nustatyti skirtingas kainas, pavyzdžiui, skirtingoms klientų grupėms skirtingose svetainėse. Tačiau tos interneto svetainės turėtų būti prieinamos visiems ES klientams, o konkrečiais pirmiau aprašytais atvejais ES klientai turėtų turėti galimybę pirkti prekes arba paslaugas tokiomis pačiomis sąlygomis kaip verslininko valstybės narės piliečiai, įskaitant tas pačias grynąsias kainas (t. y. nedarant poveikio taikomiems skirtingiems PVM tarifams).

Reglamentas taip pat netaikomas dinamiškai kainodarai, kai verslininkai laikui bėgant derina savo pasiūlą prie veiksmų, kurie nėra susiję su kliento pilietybe, gyvenamąja vieta ar įsisteigimo vieta.

Pavyzdys. Geografinio blokavimo reglamente nustatytas draudimas diskriminuoti iš esmės nebūtų taikomas interneto svetainei, kurioje kainos keičiamos tikruoju laiku pagal paklausą ir (arba) kitus parametrus (tokius kaip ankstesnės paieškos ir (arba) pirkiniai), nesusijusius su gyvenamąja vieta ar pilietybe.

2.3.6. *Ar verslininkui leidžiama nustatyti didesnę kainą tarpvalstybinio pirkinių pristatymo atveju (pvz., dėl transporto išlaidų, prekių siuntimo ir tvarkymo)? Jei taip, ar tie papildomi mokesčiai turėtų atitikti realias bazines sąnaudas?*

Kainų lygiai nėra nei reguliuojami, nei suderinami šiuo reglamentu. Pats verslininkas ir toliau iš esmės laisvai pagal savo rinkodarą sprendžia, ar siūlyti klientams tarpvalstybinį pirkinių pristatymą į kai kurias arba visas valstybes nares, tačiau tai turi būti aiškiai nustatyta jo taikomose bendrosiose nuostatose ir sąlygose. Apie visą galutinę kainą vartotojui turi būti aiškiai ir suprantamai pranešta prieš sudarant sutartį (žr. visų pirma Vartotojų teisių direktyvos³⁶ 5, 6 ir 8 straipsnius). Taip pat žr. šio dokumento 4 skirsnį, kuriame pateikta

³⁶ 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/83/ES dėl vartotojų teisių, kuria iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 93/13/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/44/EB bei panaikinamos Tarybos direktyva 85/577/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/7/EB.

daugiau informacijos apie tarpvalstybinį pristatymą ir apie tai, kaip Reglamentu 2018/644³⁷ padidinamas tarpvalstybinio siuntinių pristatymo paslaugų kainų skaidrumas.

2.3.7. *Ar verslininkas gali diferencijuoti savo pasiūlymus (įskaitant skirtingus galimus pirkinių pristatymo būdus) įvairiose ES esančiose pardavimo vietose arba interneto svetainėse?*

Reglamentas nedaro poveikio verslininkų teisei laisvai nustatyti savo kainas ir kurti interneto svetaines visoje ES bei vykdyti savo rinkodaros veiklą. Tais atvejais, kai taikomas Reglamentas, verslininkai pagal jį iš esmės privalo vienodai elgtis su visos ES klientais, kurių aplinkybės yra tokios pačios, nepriklausomai nuo jų pilietybės, gyvenamosios vietos ar įsisteigimo vietos (t. y. kai jie sutinka su bendrosiomis prieigos sąlygomis, įskaitant pirkinių pristatymo būdus, siūlomus konkrečioje svetainėje arba pardavimo vietoje).

Tai taip pat reiškia, kad verslininkai gali toliau teikti specialius atskiroms klientų grupėms skirtus pasiūlymus, jei tai daro ne pagal pilietybės, gyvenamosios vietos ar įsisteigimo vietos kriterijus (pavyzdžiui, tai gali būti pasiūlymai jaunimui arba vartotojams neprofesionalams).

2.3.8. *Ar klientas gali pirkti prekę iš vienos interneto svetainės, bet jos pristatymo būdą pasirinkti iš kito tos pačios svetainės varianto?*

Sąlygos, pagal kurias verslininkai teikia savo paslaugas, įskaitant galimus pirkinių pristatymo būdus, yra nustatomos jų bendrosiose prieigos sąlygose. Pastarosios sąlygos privalo būti paskelbtos jų svetainėse ir apie jas bet koku atveju turi būti aiškiai ir suprantamai pranešta vartotojui. Kai klientas nusprendžia užsisakyti prekę arba paslaugą naudodamasis konkrečia interneto svetaine, jis paprastai sutinka su tomis sąlygomis. Jei užsakymas pateikiamas per tam tikrą svetainės variantą, šiam sandoriui taikomos bendrosios prieigos sąlygos, kurios taikomos pasiūlymams toje svetainėje.

Pavyzdys. Klientas iš Graikijos perka prekę verslininko svetainėje, skirtoje Bulgarijai, iš kurios pirkiniai gali būti pristatomi tik Bulgarijoje. Tas verslininkas pristato pirkinius ir į Graikiją, tačiau tik kai užsakymai pateikiami per Graikijai skirtą svetainę. Klientas iš Graikijos neturi teisės reikalauti, kad Graikijoje jam būtų pristatomos prekės pagal Bulgarijos svetainėje pateiktus užsakymus. Tačiau, jeigu aptarnavimo nuostatos ir sąlygos abiejose svetainėse būtų tokios pačios, t. y. pagal jas būtų galima pristatyti pirkinius į abi šalis, verslininkas negalėtų riboti pagal taikomas nuostatas ir sąlygas savo siūlomų pristatymo paslaugų teikimo teritorijos vien todėl, kad užsakymas pateiktas Graikijai ar Bulgarijai skirtoje svetainėje.

2.3.9. *Ar šis reglamentas taikomas verslininkams, kurie parduodamus pirkinius pristato tik savo valstybėje narėje?*

Iš esmės, verslininkas pats nustato, kokioje geografinėje teritorijoje jis teikia pristatymo paslaugas. Tačiau pagal Reglamentą verslininkui neleidžiama diskriminuoti kliento iš užsienio, kuris nori nusipirkti prekę tokiomis pačiomis sąlygomis kaip vietos gyventojas (pagal scenarijų „pirk kaip vietinis“ – angl. *shop-like-a-local*).

³⁷ 2018 m. balandžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/644 dėl tarptautinių siuntinių pristatymo paslaugų.

Pavyzdys. Klientas iš Belgijos nori nusipirkti šaldytuvą iš Vokietijai skirtos verslininko svetainės, iš kurios pirkiniai pristatomi tik Vokietijoje esančiais adresais. Jei tas klientas iš Belgijos nori pats pasiimti prekes iš verslininko patalpų arba kad jos būtų pristatytos bet kokių kitu Vokietijoje esančiu pristatymo adresu, kuriuo tas verslininkas gali pristatyti prekes, verslininkas negali diskriminuoti tokio kliento dėl Belgijos pilietybės ar dėl to, kad tas klientas gyvena arba yra įsisteigęs Belgijoje. Tačiau tas klientas iš Belgijos negali reikalauti, kad Vokietijos verslininkas pristatytų jam prekę į Belgiją, jei tai nenumatyta to verslininko bendrosiose prieigos sąlygose.

2.3.10. *Ar pagal Reglamentą verslininkai privalo registruotis verslo registre arba dalyvauti elektroninės įrangos atliekų tvarkymo programose visose valstybėse narėse, kuriose klientai nori pirkti jų prekes ar paslaugas pagal reglamento nuostatas? Ar, pavyzdžiui, Vokietijos verslininkas iš pirmiau pateikto pavyzdžio laikomas parduodančiu prekes Belgijoje ir todėl turi būti registruotas Belgijoje?*

Ne, pagal Reglamentą verslininkams nereikia registruotis visose valstybėse narėse, kuriose vartotojai gali domėtis jų prekių pasiūla arba iš tiesų pirkti prekes. Reglamente aiškiai nustatyta, jog vien tai, kad verslininkai vykdo šiame reglamente nustatytas pareigas, taigi vien tai, kad jie užtikrina savo svetainės prieinamumą ir galimybę be diskriminavimo įsigyti pirkinį, iš tiesų dar nereiškia, kad toks verslininkas nukreipia savo veiklą į kitą valstybę narę. Taigi, pačiame Reglamente nėra jokių nustatytos ar numanomos prievolės registruotis verslo registre ar dalyvauti elektroninės įrangos atliekų tvarkymo programose kiekvienoje valstybėje narėje, kuriose klientai nori pirkti prekes ar paslaugas.

2.3.11. *Kai kuriais atvejais vietiniai mokesčiai yra naudojami paslaugoms subsidijuoti: pavyzdžiui, iš tų lėšų padengiami vietos muziejų arba plaukimo baseinų įėjimo mokesčiai. Ar tai būtų uždrausta pagal šį reglamentą?*

Šis reglamentas nedaro poveikio mokesčių srityje taikomoms taisyklėms, jis yra skirtas prekyaujantiems verslininkams. Todėl jame nėra jokių taisyklių dėl vietinių mokesčių naudojimo. Taigi, pagal jį nedraudžiama naudoti vietinių mokesčių tam tikrai veiklai subsidijuoti, pavyzdžiui, padengiant vietos muziejų arba plaukimo baseinų įėjimo mokesčius.

Tačiau jei tokios subsidijuojamos paslaugos atitinka reglamento taikymo reikalavimus (tas konkretus atvejis nėra išimtinai vidaus atvejis; ta paslauga įeina į reglamento taikymo sritį; paslaugų teikėjas atitinka verslininko apibrėžtį; tai yra vienas iš konkrečių reglamente apibūdintų atvejų), Reglamente nustatytas draudimas diskriminuoti bus taikomas teikiant tą paslaugą (taip pat žr. 2.3.12 klausimą).

Kita vertus, Reglamento 27 konstatuojamojoje dalyje nustatyta, kad nedraudžiama taikyti skirtingų prieigos sąlygų dėl tam tikrų su pilietybe, gyvenamąja vieta ar įsisteigimo vieta nesusijusių priežasčių, tarp kurių gali būti ir verslininkui sumokėti įnašai.

2.3.12. *Ar šis reglamentas taikomas viešosioms paslaugoms arba toms pirkimo nuostatų ir sąlygų dalims, kurioms taikomi tam tikri konkretūs teisiniai reikalavimai?*

Nors šis reglamentas netaikomas neekonominėms visuotinės svarbos paslaugoms, jis taikomas toms viešosioms paslaugoms, kurios paprastai teikiamos už ekonominį atlygį ir

todėl yra visuotinės ekonominės svarbos paslaugos (be kita ko, tokios kaip dujų, vandens ir elektros energijos tiekimas; taip pat žr. 2.1.20 klausimą).

Reglamentas taip pat taikomas tik tada, kai tenkinami visi jo taikymo reikalavimai. Taigi, šis reglamentas taikomas, pavyzdžiui, tik toms paslaugoms, kurias teikia verslininkai, kaip jie apibrėžti reglamente. Pagal šio termino apibrėžtį nesvarbu, ar paslaugos teikėjas (kai jis yra juridinis asmuo) yra privatus, ar priklausantis valstybei. Tačiau svarbu tai, ar paslaugos teikėjas veikia siekdamas su savo prekyba, verslu, amatu arba profesija susijusių tikslų; jei ne, jis nėra verslininkas pagal Reglamentą ir Reglamentas netaikomas tokiai veiklai, kaip valdžios institucijų administracinė veikla.

Esant konkrečioms teisiniams reikalavimams, kurie nustatyti ES teisėje arba nacionalinėje teisėje, atitinkančioje ES teisės normas, kaip minėta pirmiau (2.2.4 klausimas), 3 straipsnis dėl prieigos prie elektroninių sąsajų netaikomas tiek, kiek toks prieigos ribojimas nustatomas dėl verslininkui privalomo teisinio reikalavimo; atitinkamai netaikomos ir nediskriminavimo taisyklės, nustatytos 4 straipsnyje.

Pavyzdys. Reguliavimo priemonių, kuriomis nustatomos specialios kainos visuotinės ekonominės svarbos paslaugų teikėjams, taikymui šis reglamentas neturi poveikio, jei tos priemonės atitinka ES teisės normas, įskaitant bendruosius nediskriminavimo principus.

2.3.13. *Koks yra poveikis verslo modeliams, pagal kuriuos pardavimo kainos subsidijuojamos naudojant lokalizuotą reklamą (pavyzdžiui, verslininkai parduoda planšetinius kompiuterius su iš anksto įdiegtu reklaminiu turiniu, skirtu naudotojams konkrečioje valstybėje narėje)?*

Kiekvienas verslininkas turi pats nustatyti, koks yra Reglamento poveikis atitinkamiems jo verslo modeliams. Tačiau jei verslininko veikla įeina į Reglamento taikymo sritį, negalima neleisti vartotojams pirkti konkrečios prekės ar paslaugos dėl diskriminacinių priežasčių.

Pavyzdys. Iš Ispanijos vartotojo negalima atimti teisės pirkti planšetinį kompiuterį iš Vokietijos verslininko, kai tas vartotojas pats pasiimtų pirkinį Vokietijoje, jei tokia galimybė atsiimti pirkinį teikiama Vokietijos vartotojams. Tačiau verslininkas iš esmės ir toliau gali savo nuožiūra apibrėžti geografinę teritoriją, kurioje jo prekės yra pristatomos arba kurioje jas galima pasiimti savarankiškai.

2.3.14. *Kokie yra tie nesutartiniai nacionalinės teisės reikalavimai, kurie minimi Reglamento 4 straipsnio 3 dalyje, ir ką reiškia ši nuostata?*

4 straipsnio 3 dalyje minimi teisiniai reikalavimai, kurie kyla ne iš kliento ir verslininko sutartinių santykių, o yra nustatomi kliento valstybės narės ir susieti su atitinkamomis prekėmis ar paslaugomis, tokie kaip ženklinimo reikalavimai arba konkretaus sektoriaus reikalavimai. 4 straipsnio 3 dalyje aiškiai nustatyta, jog vien tai, kad laikomasi šio reglamento, dar nereiškia, kad tas verslininkas privalo laikytis tokių teisinių reikalavimų.

Pavyzdys. Jei verslininkas nenukreipia savo veiklos į konkrečią valstybę narę, tačiau parduoda prekę užsienio klientui tik todėl, kad laikosi šio reglamento reikalavimų, tas verslininkas neprivalo laikytis specialių ženklinimo reikalavimų, taikomų to kliento valstybėje narėje.

2.3.15. *Ar verslininkai yra atsakingi, kai jie klientui iš kitos valstybės narės parduoda prekes arba teikia paslaugas, kurios gali būti uždraustos kliento valstybėje narėje?*

Reglamente nustatyta, kad 4 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas diskriminuoti netaikomas tiek, kiek tokie nacionaliniai taisyklėmis verslininkui uždrausta parduoti prekes ar teikti paslaugas tam tikriems klientams arba klientams, esantiems tam tikrose teritorijose, jei tos nacionalinės taisyklės atitinka ES teisės nuostatas. Tas pat principas taikomas ir tada, kai yra ES taisyklių, kuriomis verslininkui uždrausta tai daryti. Taigi, draudimas diskriminuoti nereiškia, kad verslininkai nebėra saistomi ES ar nacionalinių tokio pobūdžio taisyklių, kurios taikomos verslininkui.

Vis dėlto, kaip minėta pirmiau, Reglamente papildomai išaiškinta, jog vien tai, kad laikomasi draudimo diskriminuoti, dar nereiškia, kad verslininkas privalo laikytis su atitinkamomis prekėmis ar paslaugomis susijusių kliento valstybės narės nesutartinių nacionalinės teisės reikalavimų arba kad jis turi informuoti klientus apie tuos reikalavimus (4 straipsnio 3 dalis). Taigi, jei verslininkui netaikomas nesutartinis nacionalinės teisės reikalavimas kliento valstybėje narėje, jam negali tekti atsakomybė už to reikalavimo laikymąsi toje valstybėje narėje vien todėl, kad jis laikosi Reglamento nuostatų.

Pavyzdys. Parduodant konkretų DVD diską Švedijoje ir Prancūzijoje taikomi skirtingi pirkėjų amžiaus apribojimai. Prancūzijos verslininkas, parduodantis DVD diską klientui iš Švedijos, kuriam ši prekė pristatoma Prancūzijoje, vien todėl, kad privaloma laikytis šio reglamento, neatsako už galbūt griežtesnių Švedijoje nustatytų amžiaus apribojimų laikymąsi ir jam neprivaloma informuoti klientų apie kitokius amžiaus apribojimus, taikomus Švedijoje.

2.3.16. *Ar šis reglamentas turi poveikį sezoninių pardavimo akcijų apribojimams?*

Šiame reglamente nėra jokių konkrečių taisyklių dėl sezoninių pardavimo akcijų ar su jomis susijusių apribojimų. Taigi, tokioms akcijoms taikomos „įprastos“ Reglamente nustatytos nediskriminavimo taisyklės, kai tas dalykas įeina į jo taikymo sritį. Tokiais atvejais sezoninėmis pardavimo akcijomis turėtų turėti galimybę be diskriminavimo naudotis vartotojai ar galutiniai naudotojai iš kitų valstybių narių.

2.3.17. *Ar verslininkai gali vykdyti išpardavimą, akciją ar kitokio pobūdžio palankių kainų kampaniją tik vienoje iš savo e. prekybos svetainių?*

Reglamentas nedaro poveikio verslininkų laisvei organizuoti savo prekybos politiką savo nuožiūra, jeigu jie laikosi jame nustatytų nediskriminavimo taisyklių. Reglamentu taip pat iš verslininkų neatimama laisvė nediskriminuojant siūlyti skirtingas sąlygas, įskaitant skirtingas grynąsias pardavimo kainas, įvairiose pardavimo vietose, tokiose kaip parduotuvės ir interneto svetainės, arba teikti specialius pasiūlymus tik tam tikroje valstybės narės teritorijos dalyje. Tačiau pagal Reglamentą šie pasiūlymai turi būti be diskriminavimo prieinami vartotojams iš kitų valstybių narių.

Todėl pagal Reglamentą verslininkai gali laisvai savo nuožiūra vykdyti išpardavimus, akcijas ar kitokio pobūdžio palankių kainų kampanijas savo pasirinktose e. prekybos svetainėse, jeigu vykdo tą veiklą be diskriminavimo.

2.3.18. Ar šiuo reglamentu suderinami pardavimui taikomi PVM tarifai?

Ne. Šis reglamentas nedaro poveikio mokesčių srityje taikomoms taisyklėms. Tai reiškia, kad PVM mokamas toje valstybėje narėje, kurioje teikiamos paslaugos arba tiekiamos prekės, pagal PVM taisykles. Dėl kainų taip pat yra aiškiai nustatyta, kad „bendrujų prieigos sąlygų“ sąvoka apima tik grynąsias pardavimo kainas. 4 skirsnyje pateikta daugiau informacijos apie PVM taisyklių raidą e. prekybos srityje.

2.3.19. Ar verslininkai turi laikytis kliento valstybėje narėje taikomų teisės aktų, kuriais nustatomos knygų kainos?

4 straipsnyje nustatytais nediskriminavimo taisyklėmis verslininkams neuždrausta taikyti skirtingų kainų parduodant knygas klientams tam tikrose teritorijose, jei jie privalo tai daryti pagal valstybių narių įstatymus, atitinkančius ES teisės nuostatas.

Taigi, kai tam tikru atveju taikomas 4 straipsnis ir verslininkas turi laikytis tokio pobūdžio nacionalinės teisės aktų, jis negali, remdamasis 4 straipsniu, teigti, kad tokie teisės aktai jam nebetaikomi. Todėl verslininkas yra tebesaistomas tokių teisės aktų, jeigu jie atitinka ES teisės nuostatas.

Pavyzdys. Prancūzijoje ir Belgijoje knygomis prekiaujantis knygynas turi laikytis atitinkamų Belgijos ir Prancūzijos teisės aktų, kuriais nustatomos pardavimo kainos.

2.3.20. Ar pagal Reglamentą labai mažos įmonės, kurioms nereikia registruotis PVM mokėtojomis savo valstybėje narėje, privalo registruotis kitose valstybėse narėse, pavyzdžiui, dėl elektroninėmis priemonėmis teikiamų paslaugų?

PVM mokėjimo prievolių laikymasis yra mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVI) itin rūpimas klausimas, ypač tarpvalstybinės veiklos aplinkybėmis. Šiame reglamente atsižvelgiama į tai, kaip svarbu nedidinti šios naštos mažosioms įmonėms. Visų pirma, Reglamente nuo 4 straipsnyje nustatytų nediskriminavimo taisyklių laikymosi konkrečiai atleisti tie verslininkai, kurie neviršija savo šalyje nustatytos atleidimo nuo PVM ribos. Todėl tos MVI, kurios yra atleistos nuo PVM savo valstybėje narėje, neprivalo parduoti elektroninėmis priemonėmis teikiamų paslaugų užsienyje pagal 4 straipsnio 1 dalies b punktą.

2.3.21. Ar verslininkai turi laikytis kitų valstybių narių vartotojų apsaugos įstatymų?

Taisyklės dėl taikytinos vartotojų apsaugos teisės ir teismų jurisdikcijos yra nustatytos reglamentais „Roma I“ ir „Briuselis I“. Geografinio blokavimo reglamentas šių taisyklių nekeičia ir nėra už jas viršesnis. Todėl reiktų pagal reglamentus „Roma I“ ir „Briuselis I“ nustatyti, kokia vartotojų apsaugos teisė taikytina ir kurie teismai yra kompetentingi. Tai daugiausia priklauso nuo atsakymo į klausimą, ar verslininkas nukreipia savo veiklą į kitą valstybę narę, ar ne. Šiuo atžvilgiu Geografinio blokavimo reglamente išaiškinta, jog vien tai, kad laikomasi jame nustatytų taisyklių, dar nereiškia, kad verslininkas nukreipia savo veiklą į kitą valstybę narę. Daugiau informacijos taip pat žr. 4.2 skirsnyje.

2.3.22. Ar vartotojai, remdamiesi Reglamentu, gali reikalauti pateikti naudojimo vadovus (instrukcijas) ir kitą informaciją apie gaminį jų kalba ir jų konkrečiai rinkai pritaikytus priedus (pvz., kištukus, adapterius)?

Ne, pagal šį reglamentą verslininkai neprivalo pritaikyti savo prekių prie kitos šalies rinkos poreikių ar pateikti naudojimo vadovų, instrukcijų bei kitos informacijos apie gaminį konkrečia kalba. Tačiau verslininkams nedraudžiama to daryti, taip pat nekliudoma teikti pagalbos po pardavimo.

Šis reglamentas nedaro poveikio kitoms ES taisyklėms, kurių verslininkui gali reikėti laikytis ir kurios gali apimti aktualius tokio pobūdžio vartotojų apsaugos reikalavimus. Pavyzdžiui, Vartotojų teisių direktyvoje valstybėms narėms leidžiama palikti galioti arba nustatyti reikalavimus dėl sutarčių informacijos pateikimo tam tikra kalba.

Pagal atitinkamas ES taisykles (ypač reglamentą „Roma I“ dėl sutartinėms prievolėms taikytinos teisės), kai verslininkai nukreipia savo veiklą į tam tikrą valstybę narę, jie turi laikytis vartotojų apsaugos reikalavimų, kurie gali būti taikomi toje vartotojų valstybėje narėje. Šiuo atžvilgiu Reglamente išaiškinta, kad verslininkas nelaikomas nukreipiančiu savo veiklą į kitą valstybę narę vien dėl to, kad jis, laikydamasis šio reglamento, teikia informaciją ir pagalbą po sutarties sudarymo.

2.3.23. Koks yra šio reglamento poveikis vartotojų teisėms į savo teisių gynimą tuo atveju, jei jiems parduotos prekės turi trūkumų?

Šis reglamentas nedaro poveikio vartotojų teisėms tokiais atvejais. Pagrindinė jo paskirtis yra jame numatytais atvejais užtikrinti tarpvalstybinį prekių ir paslaugų prieinamumą be diskriminavimo. Jame nėra taisyklių dėl teisių gynimo priemonių, pavyzdžiui, tuo atveju, kai įsigijus prekes vėliau paaiškėja, kad jos turi trūkumų. Daugiau apie tai žr. 4 skirsnyje.

Tačiau, kaip pirmiau minėta, tai nereiškia, kad ES teisėje negali būti kitų taikomų taisyklių, pagal kurias vartotojams būtų suteikiamos tam tikros teisės tokiais atvejais. Pagal Vartojimo prekių pardavimo ir garantijų direktyvą³⁸, kuriai šis reglamentas nedaro poveikio, pardavėjas yra vartotojui atsakingas už bet kokią prekių neatitikimą tuo metu, kai jos pristatytos, ir vartotojas turi teisę į tai, kad tų prekių atitiktis būtų pasiekta jas pataisant ar pakeičiant arba, jei to nepadaroma, kad būtų sumažinta kaina arba nutraukta sutartis. Pardavėjo pareiga nemokamai pataisyti arba pakeisti prekę apima ir pareigą padengti būtinąsias sąnaudas, įskaitant siuntimo paštu, darbo ir medžiagų sąnaudas, kad būtų pasiekta prekių atitiktis. Prekės turi būti pataisytos arba pakeistos per pagrįstą laikotarpį ir vartotojas dėl to neturi patirti jokių didelių nepatogumų.

2.3.24. Ar Reglamentu klientams suteikiama teisė gauti paslaugas po pardavimo toje valstybėje narėje, kurioje jie gyvena?

Ne, Reglamentu tokios teisės nesuteikiama. Kaip paaiškinta pirmiau, Reglamentu sprendžiami kiti, visų pirma su prieiga susiję klausimai. Todėl Reglamente nustatytas draudimas diskriminuoti neturėtų būti suprantamas kaip darantis poveikį kokių nors

³⁸ 1999 m. gegužės 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/44/EB dėl vartojimo prekių pardavimo ir susijusių garantijų tam tikrų aspektų.

teritorinių ar kitų apribojimų, susijusių su po pardavimo klientui teikiama pagalba, po pardavimo teikiamomis paslaugomis ir prekybos garantijomis, kurias verslininkas klientui siūlo savanoriškai, taikymui. Šie vartotojų apsaugos klausimai yra reglamentuojami kitais ES teisės aktais, tokiais kaip Vartojimo prekių pardavimo ir garantijų direktyva. Kaip minėta pirmiau (2.3.23 klausimas), Reglamento taikymas nedaro poveikio šiai direktyvai.

Kita vertus, Reglamente išaiškinta, kad verslininkas nelaikomas nukreipiančiu savo veiklą į kitą valstybę narę vien todėl, kad, laikydamasis šio reglamento, teikia informaciją ir pagalbą po sutarties sudarymo.

2.4. Nediskriminavimas dėl su mokėjimu susijusių priežasčių (5 straipsnis)

2.4.1. Ar verslininkai privalo priimti bet kokios rūšies mokėjimo priemones?

Ne. Verslininkai iš esmės laisvai sprendžia, kokias mokėjimo priemones jie nori priimti. Reglamento 5 straipsnis taikomas mokėjimo operacijoms, atliekamoms vykdant elektroninę operaciją kredito pervedimu, tiesioginiu debetu arba kortele grindžiamo mokėjimo priemone, kurios prekės ženklas ir kortelės kategorija yra tie patys, jei įvykdomi autentiškumo patvirtinimo reikalavimai ir mokėjimo operacijos atliekamos verslininko priimama valiuta. Tačiau po to, kai verslininkai nusprendžia, kurias mokėjimo priemones jie sutinka priimti, jie neturėtų diskriminuoti ES klientų, atsisakydami sudaryti sandorius arba taikydami kitokias mokėjimo sąlygas dėl klientų pilietybės, gyvenamosios vietos ar įsisteigimo vietos arba dėl to, kokioje vietoje yra mokėjimo sąskaita, kur yra įsisteigęs mokėjimo paslaugų teikėjas arba kur išduota mokėjimo priemonė.

2.4.2. Ar verslininkai gali siūlyti įvairiose internetinėse parduotuvėse atsiskaityti skirtingomis mokėjimo priemonėmis? Pavyzdžiui, ar verslininkas gali savo Italijos internetinėje parduotuvėje priimti kredito ir debeto korteles, tačiau savo Belgijos internetinėje parduotuvėje – tik kredito korteles?

Verslininkai iš esmės laisvai sprendžia, kokiomis sąlygomis jie siūlo prekes arba paslaugas, įskaitant tai, kokias mokėjimo priemones jie priima savo interneto svetainėje. Taigi, jie gali nuspręsti keliose savo svetainėse siūlyti skirtingas sąlygas. Tačiau jei jie nuspręstų konkrečioje svetainėje priimti tam tikrą mokėjimo priemonę, jie turėtų leisti ta mokėjimo priemone atsiskaityti vartotojams ne tik iš tos valstybės narės, kuriai skirta ta konkreti svetainė.

2.4.3. Ar nediskriminavimo dėl su mokėjimu susijusių priežasčių taisyklė apima ir mokėjimus pagal sąskaitą faktūrą?

Taip, jeigu mokėjimo priemonei, priimamai atsiskaitant pagal sąskaitą faktūrą, taikomas Reglamento 5 straipsnis, visų pirma kai mokėjimas vykdomas kredito pervedimu, tiesioginiu debetu arba kortele grindžiamo mokėjimo priemone. Tačiau tai neturi poveikio pirkinio pristatymo apribojimams (pavyzdžiui, tuo atveju, kai pagal sąskaitą faktūrą sumokama pirkinį pristačiusiam vežėjui) arba galimybei nepristatyti prekių ar neteikti paslaugos iki tol, kol verslininkas gaus patvirtinimą, kad mokėjimas tinkamai atliktas (žr. 2.4.7 klausimą).

Pavyzdys. Elektronikos prietaisais prekiaujantis verslininkas teikia galimybę sumokėti pagal sąskaitą faktūrą, kredito pervedimu arba tiesioginiu debetu ir pristato pirkinius tik Austrijoje ir Vokietijoje. Jis negali nepriimti sąskaitos faktūros apmokėjimo iš Prancūzijos banko

sąskaitos ar iš Prancūzijos gyventojų. Tačiau šis verslininkas neprivalo pristatyti prietaiso (taigi sutikti, kad pagal sąskaitą faktūrą būtų atsiskaityta pristatymo metu) Prancūzijoje, jei tai nenumatyta jo bendrosiose sąlygose.

2.4.4. Ar verslininkai turės priimti visas nacionalines debeto korteles iš kitų ES šalių?

Ne. Reglamente nustatyta, kad verslininkai negali diskriminuoti, pavyzdžiui, dėl to, kurioje valstybėje narėje išduota kredito ar debeto kortelė, bet tik tada, kai tai to konkretaus mokėjimo prekės ženklo ir kategorijos priemonė yra jiems priimtinas mokėjimo metodas.

Praktikoje tai reiškia, kad jei verslininkas priima konkretaus prekės ženklo debeto korteles, jis neprivalo priimti to paties prekės ženklo kredito kortelių ar kitų prekių ženklų debeto kortelių. Tai taip pat reiškia, kad verslininkas neprivalo priimti tam tikro prekės ženklo verslo kredito kortelių, jei jis priima tik to prekės ženklo vartotojų kredito korteles. Tačiau tai reiškia, kad jei verslininkas priima tam tikro prekės ženklo kredito korteles, išduotas vienoje valstybėje narėje, jis turi priimti ir tos pačios rūšies bei to paties prekės ženklo kredito kortelę, išduotą kitoje valstybėje narėje.

Pavyzdys. Rumunijos verslininkas anksčiau priėmė tik Rumunijoje išduotas tam tikro prekės ženklo debeto korteles ir nesutiko priimti mokėjimų to paties prekės ženklo debeto kortele, išduota kitoje valstybėje narėje. Dabar tai yra uždrausta pagal Geografinio blokavimo reglamentą. Tačiau jei tas verslininkas pagal bendrą savo prekybos politiką nepriima to prekės ženklo kredito kortelių, nepriklausomai nuo to, kur jos išduotos, jis gali ir toliau laikytis tos politikos.

2.4.5. Ar verslininkai, kurie klientams suteikia savas kredito priemones (vietoj atsiskaitymo trečiosios šalies išduotomis kredito kortelėmis), kad šie galėtų pirkti prekes jų švaintėse, turi siūlyti šias priemones klientams iš visų valstybių narių?

Geografinio blokavimo reglamento 5 straipsnis taikomas mokėjimo operacijoms, atliekamoms kredito pervedimu, tiesioginiu debetu arba kortele grindžiamo mokėjimo priemone. Kitaip tariant, 5 straipsnis taikomas mokėjimui, o ne kreditui. Kredito suteikimas yra finansinė paslauga, o Geografinio blokavimo reglamento taikymo sritis neapima finansinių paslaugų (kaip ir visų kitų paslaugų, kurios neįeina į Paslaugų direktyvos taikymo sritį), kaip nustatyta jo 1 straipsnio 3 dalyje. Geografinio blokavimo reglamento 8 konstatuojamojoje dalyje papildomai paaiškinta, kad į jo taikymo sritį neturėtų būti įtrauktos mažmeninės finansinės paslaugos. Taigi, verslininkas neprivalo siūlyti kredito priemonių klientams iš visų valstybių narių.

2.4.6. *Ar verslininkai privalo sudaryti sutartis su mokėjimo inicijavimo paslaugų teikėjais, kurių paslaugos apima visus Europos bankus?*

Ne. Verslininkas, kuris naudojasi mokėjimo inicijavimo paslaugomis, kaip jos apibrėžtos Antrojeje mokėjimo paslaugų direktyvoje³⁹, neprivalo priimti mokėjimo, jei dėl to reikėtų sudaryti naują ar pakeistą sutartį su mokėjimo inicijavimo paslaugų teikėju, t. y. teikėju, leidžiančiu inicijuoti mokėjimo nurodymą tos mokėjimo paslaugos naudotojo prašymu iš kito mokėjimo paslaugų teikėjo administruojamos mokėjimo sąskaitos.

2.4.7. *Ar verslininkai turi teisę nepateikti prekių ar neteikti paslaugų klientams iš kitos valstybės narės tol, kol neatliktas mokėjimas?*

Taip. Reglamente nustatyta, kad verslininkui nedraudžiama to daryti, taikant draudimą diskriminuoti dėl su mokėjimu susijusių priežasčių, bet tik tada, kai tai yra pateisinama objektyviomis priežastimis, t. y. kai verslininkas negali kitomis priemonėmis sumažinti klientų įsipareigojimų neįvykdymo rizikos.

Pavyzdys. Verslininkas reguliariai tikrina savo klientų kreditingumą naudodamasis kredito reitingų sistemomis. Jei klientas nėra įtrauktas į tokias sistemas, pavyzdžiui, dėl savo gyvenamosios vietos, verslininkas tokiu atveju gali nepateikti prekių, kol laukia patvirtinimo, kad įvykdytas kredito pervedimas iš kliento banko, arba, jeigu atliekamas mokėjimas tiesioginiu debetu, gali prašyti sumokėti avansą kredito pervedimu prieš išsiunčiant prekes.

2.4.8. *Ar Reglamentas taikomas mokėjimui grynaisiais pinigais?*

Ne, nuostata dėl nediskriminavimo dėl su mokėjimu susijusių priežasčių neapima mokėjimo grynaisiais pinigais.

2.4.9. *Ar Reglamentu yra suderinti mokesčiai už kredito kortelių naudojimą?*

Ne, tokie mokesčiai nėra suderinti Geografinio blokavimo reglamentu. Jame nustatyta nediskriminavimo taisyklė ir kartu numatyta, kad tam tikrais atvejais verslininkas gali reikalauti mokesčio už kortele grindžiamo mokėjimo priemonių naudojimą, jei tokių priemonių tarpbankiniai mokesčiai nėra reglamentuojami. Tačiau bet kokie tokie mokesčiai negali viršyti verslininko patiriamų tiesioginių sąnaudų dėl tos mokėjimo priemonės naudojimo.

2.5. Pasyvaus pardavimo susitarimai (6 straipsnis)

2.5.1. *Ar verslininkams bus galima kitaip elgtis su klientais iš kitų valstybių narių, pavyzdžiui, nesuteikti jiems prieigos prie savo prekių ar paslaugų, jei to reikalaujama sutartimi įformintais susitarimais su tiekėjais?*

Tiekėjas negali sutartimi uždrausti verslininkui tenkinti prašymus, pateiktus klientų iniciatyva, o tai reiškia, kad jis negali uždrausti vadinamo pasyviojo pardavimo konkrečiais Reglamente numatytais atvejais. Tokie sutartiniai reikalavimai savaime laikomi niekiniais

³⁹ 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/2366 dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2002/65/EB, 2009/110/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 ir panaikinama Direktyva 2007/64/EB.

ties, kiek jie patenka į šio reglamento taikymo sritį. Praktikoje tai reiškia, kad verslininkai turėtų gebėti laisvai aptarnauti visus klientus nepriklausomai nuo jų pilietybės ar gyvenamosios vietos.

Pavyzdys. Prancūzijos tiekėjas negali uždrausti Ispanijos verslininkui, kuriam tiekia prekes, aptarnauti klientų iš Prancūzijos, kurie per paiešką internete suranda šio verslininko interneto svetainę, skirtą Ispanijai, ir nori iš jo pirkti per tą svetainę.

Kita vertus, Geografinio blokavimo reglamentas nedaro poveikio susitarimams, kuriais ribojamas aktyvus pardavimas, kaip tai suprantama pagal Vertikaliųjų susitarimų bendrosios išimties reglamentą⁴⁰. Aktyvus pardavimas yra aktyvus kreipimasis į pavienius klientus, pavyzdžiui, tiesiogiai reklaminiu paštu arba pas juos apsilankant, arba aktyvus kreipimasis į konkrečią klientų grupę ar klientus tam tikroje teritorijoje, reklamuojantis žiniasklaidos priemonėse, internete arba kitomis priemonėmis, skirtomis būtent tai klientų grupei arba klientams toje teritorijoje⁴¹. Vis dėlto toks apribojimas gali būti neteisėtas pagal ES konkurencijos taisykles⁴².

2.5.2. Ar tiekėjai gali uždrausti verslininkų reklamą už jiems paskirtos teritorijos ribų?

Reglamentas nedaro poveikio vadinamajam aktyviam pardavimui, t. y. kai aktyviai kreipiamasi ir orientuojamasi į pavienius klientus (žr. 2.5.1 klausimą).

Toks aktyvus pardavimas gali būti tam tikromis aplinkybėmis ribojamas vadinamaisiais išskirtinio platinimo susitarimais pagal konkurencijos taisykles (visų pirma pagal Vertikaliųjų susitarimų bendrosios išimties reglamentą⁴³).

2.5.3. Ar tiekėjai gali uždrausti verslininkams pristatyti prekes už jiems paskirtos teritorijos ribų?

Jei šios formos draudimas nėra pasyvaus pardavimo apribojimas pagal Reglamento 6 straipsnio 2 dalį, tokių apribojimų teisėtumas turi būti nustatomas ne pagal Reglamentą, o pagal konkurencijos taisykles.

2.5.4. Ar tiekėjai gali reikalauti, kad verslininkai užkirstų priegią prie savo svetainės klientams, esantiems už verslininko teritorijos ribų?

Verslininkai negali savo veiksmais pažeisti Reglamento dėl tos priežasties, kad to reikalaujama jų sudarytuose tiekimo susitarimuose. Tokie sutartiniai reikalavimai savaime laikomi niekiniais pagal Geografinio blokavimo reglamentą.

⁴⁰ 2010 m. balandžio 20 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 330/2010 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio 3 dalies taikymo vertikaliųjų susitarimų ir suderintų veiksmų rūšims.

⁴¹ Žr. Vertikaliųjų apribojimų gairių (2010/C 130/01) 51 punktą.

⁴² Kartu su Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsniu taip pat žr. Vertikaliųjų susitarimų bendrosios išimties reglamentą ir susijusias Vertikaliųjų apribojimų gaires.

⁴³ Žr. visų pirma Vertikaliųjų susitarimų bendrosios išimties reglamentą ir susijusias Vertikaliųjų apribojimų gaires, paskelbtas <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A52010XC0519%2804%29>.

2.5.5. *Nuo 2020 m. kovo 23 d. reglamento 6 straipsnis bus taikomas anksčiau negu 2018 m. kovo 2 d. sudarytiems susitarimams, atitinkantiems reikiamas ES ir nacionalinės konkurencijos teisės nuostatas. Tačiau jei tam tikras susitarimas neatitiks konkurencijos teisės nuostatų, ar bus užtikrinamas ir konkurencijos taisyklių, ir Geografinio blokavimo reglamento nuostatų vykdymas, ar kurioms nors iš šių nuostatų bus teikiama pirmenybė prieš kitas?*

6 straipsnis pradedamas taikyti vėliau, siekiant užtikrinti, kad įmonėms pakaktų laiko prie jo priderinti savo platinimo susitarimus. Jei pasyvaus pardavimo apribojimo teisėtumo klausimas kils vartotojui pateikus skundą pagal Reglamentą, paskirta už Reglamento vykdymo užtikrinimą atsakinga įstaiga įvertins pasyvaus pardavimo apribojimų teisėtumą pagal konkurencijos teisę per šio reglamento vykdymo užtikrinimo procedūrą.

Kaip ir anksčiau, pasyvaus pardavimo apribojimų teisėtumą galės iširti konkurencijos institucija pagal konkurencijos taisykles arba tai galės būti įvertinta per teismo procesą. Konkurencijos ir vartotojų apsaugos taisyklių laikymąsi praktikoje dažnai pagal atskiras procedūras užtikrina tos pačios nacionalinės institucijos.

3. Geografinio blokavimo reglamento vykdymo užtikrinimas valstybėse narėse

Šiame skirsnyje daugiausia siekiama išaiškinti su šio reglamento vykdymo užtikrinimu susijusius klausimus. Jis skirtas ir valstybių narių valdžios institucijoms, ir verslininkams bei vartotojams.

3.1. Kaip bus užtikrinamas Reglamento taisyklių laikymasis?

Pagal Geografinio blokavimo reglamento 7 straipsnį valstybės narės turi paskirti vieną arba daugiau įstaigų, kurios bus atsakingos už tinkamą ir veiksmingą jo vykdymo užtikrinimą. Jos turėtų tai padaryti tinkamu laiku iki Reglamento taikymo pradžios datos (t. y. 2018 m. gruodžio 3 d.).

Siekiant tinkamo ir veiksmingo vykdymo užtikrinimo gali reikėti atlikti kelias užduotis, visų pirma paskirti 7 straipsnio 1 dalyje nurodytas įstaigas ir nustatyti taisykles dėl priemonių, taikytinų dėl pažeidimų, ypač nuobaudų, pagal 7 straipsnio 2 dalį. Dėl pastarųjų priemonių Reglamente reikalaujama, kad jos būtų ne tik veiksmingos, bet ir proporcingos bei atgrasomos. Pastarasis reikalavimas reiškia visų pirma tai, kad valstybės narės turėtų stengtis, kai įmanoma ir kai tinka, užkirsti kelią pažeidimams. Kas yra įmanoma ir tinkama, turės būti nustatyta atsižvelgiant visų pirma į konkretaus atvejo aplinkybes (ar tai pavienis, ar masinis pažeidimas; susijusios interneto svetainės, pardavimas, įmonės sandoriai su vartotoju ar įmonių tarpusavio sandoriai, ar dalyvaujama Vartotojų apsaugos bendradarbiavimo tinkle, ir t. t.) pagal išsamias tos valstybės narės taisykles.

Šiuo klausimu Reglamento 35 konstatuojamojoje dalyje išaiškinta, kad bet kokia institucija turėtų turėti būtinus įgaliojimus įpareigoti verslininkus laikytis šio reglamento. Pačiame Reglamente nėra konkrečių taisyklių dėl įgaliojimų ar teisių gynimo priemonių, kuriomis reikėtų leisti naudotis (administracinių ar teismo draudimų, žalos atlyginimo, baudžiamųjų ar administracinių sankcijų, kompensacijų vienkartinėmis išmokomis). Šios taisyklės yra įtrauktos į nacionalinius valstybių narių įstatymus. Kita vertus, jei atitinkamas dalykas įeina į BVAS reglamento taikymo sritį, pastaruoju reglamentu nacionalinei kompetentingai institucijai suteikiami tam tikri minimalūs įgaliojimai, kaip antai įgaliojimas įsakyti nutraukti pažeidimą. Pagal naująjį BVAS reglamentą, kuris bus taikomas nuo 2020 m. sausio 17 d.,

nacionalinėms institucijoms tarpvalstybiniais atvejais bus suteikti papildomi minimalūs įgaliojimai, tokie kaip įgaliojimas taikyti sankcijas.

Geografinio blokavimo reglamentas taip pat yra įtrauktas į teisės aktų, kuriuos apima Ieškinių dėl uždraudimo direktyva⁴⁴, sąrašą – taip kompetentingiems subjektams yra lengviau nukentėjusių vartotojų vardu siekti, kad tuo atveju, jei galėtų būti pakenkta kolektyviniams vartotojų interesams, būtų imtasi uždraudimo priemonių. Jis įtrauktas ir į pasiūlymą dėl direktyvos dėl atstovaujамųjų ieškinių siekiant apsaugoti kolektyvinius vartotojų interesus⁴⁵, kuria iš dalies keičiama ir panaikinama Ieškinių dėl uždraudimo direktyva, taigi tokiems kompetentingiems subjektams būtų lengviau siekti naudotis tiek uždraudimo, tiek teisų gynimo priemonėmis.

Be to, verslininkų ir vartotojų santykių srityje tokį vykdymo užtikrinimą palengvina tai, kad šis reglamentas įtrauktas į Reglamento dėl bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje⁴⁶ priedą. Jame valstybių narių kompetentingoms institucijoms suteikta įgaliojimų ir priemonių užtikrinti tinkamą Sąjungos vartotojų apsaugos teisės aktų vykdymą. BVAS vykdymo užtikrinimo sistema apima nuostatas dėl jau padarytų, daromų arba galimų pažeidimų, kenkiančių kolektyviniams vartotojų interesams.

3.2. Kokie teismai turi jurisdikciją spręsti ginčus pagal šį reglamentą?

Šiame reglamente nėra taisyklių dėl tarptautinės jurisdikcijos. Tai reglamentuojama reglamentu „Briuselis I“, kuriame nustatyta, kad byloje, susijusioje su sutartimi, vartotojo sudaryta su asmeniu, vykdančiu profesinę veiklą vartotojo valstybėje narėje arba nukreipiančio savo veiklą į tą valstybę narę, vartotojas ieškinį tam verslininkui gali pareikšti valstybės narės, kurioje yra vartotojo nuolatinė gyvenamoji vieta, teismuose, o ieškiniai vartotojui gali būti pareikšti tik tuose teismuose. Jei verslininkas nevykdo profesinės veiklos vartotojo valstybėje narėje arba nenukreipia savo veiklos į tą valstybę narę ir vartotojas perka savo iniciatyva, taikomos bendrosios reglamento „Briuselis I“ taisyklės; tai reiškia, kad kiekviena šalis gali paduoti į teismą kitą šalį toje valstybėje narėje, kurioje yra kitos šalies nuolatinė gyvenamoji vieta ar buveinė, arba, dėl su sutartimi susijusių dalykų, – tos vietos, kurioje vykdoma atitinkama sutartinė prievolė, teismuose (parduodant prekes tai yra ta vieta, į kurią prekės buvo pristatytos arba turėjo būti pristatytos).

3.3. Kuo remiantis sprendžiama, kuri valstybė narė yra atsakinga už reglamento vykdymo užtikrinimą tarpvalstybinėmis aplinkybėmis? Ar tai priklauso nuo verslininko įsisteigimo vietos, ar nuo kliento buvimo vietos?

Geografinio blokavimo reglamente nėra aiškiai išspręstas klausimas, kuri valstybė narė yra atsakinga už tarpvalstybinį šio reglamento pažeidimą.

⁴⁴ Geografinio blokavimo reglamento 10 straipsniu iš dalies pakeistas Direktyvos 2009/22/EB I priedas.

⁴⁵ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl atstovaujамųjų ieškinių siekiant apsaugoti kolektyvinius vartotojų interesus, kuria panaikinama Direktyva 2009/22/EB, COM/2018/0184 *final*, I priedo 58 punktas.

⁴⁶ Dabartinis 2004 m. spalio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 dėl nacionalinių institucijų, atsakingų už vartotojų apsaugos teisės aktų vykdymą, bendradarbiavimo (BVAS reglamentas) yra peržiūrėtas ir nuo 2020 m. sausio 17 d. bus pakeistas 2017 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2017/2394 dėl nacionalinių institucijų, atsakingų už vartotojų apsaugos teisės aktų vykdymo užtikrinimą, bendradarbiavimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004.

Tačiau kartu su reikalavimais pagal lojalaus bendradarbiavimo principą (ES sutarties 4 straipsnio 3 dalis) Paslaugų direktyvos VI skyriuje yra nustatytos tam tikros bendrosios bendradarbiavimo pareigos⁴⁷. Be to, bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje (BVAS) teisės aktuose⁴⁸ nustatytos konkrečios taisyklės dėl to, kaip valstybių narių institucijos turi užtikrinti nuostatų vykdymą tarpvalstybinių pažeidimų atvejais, kai tai yra Sąjungos vidaus pažeidimai, kenkiantys vartotojų, gyvenančių ne toje valstybėje narėje, kurioje įvyko atitinkamas veiksmas ar neveikimas ar kurioje įsisteigęs tiekėjas, o kitoje valstybėje narėje, kolektyviniams interesams, arba kai tai yra plačiai paplitę pažeidimai.

Pavyzdžiui, jei vartotojas yra įsikūręs kitoje valstybėje narėje nei verslininkas, vartotojas gali kreiptis į savo valstybės instituciją. Ta institucija galės kreiptis pagalbos į atitinkamas institucijas kitoje valstybėje narėje. Šioje sistemoje nacionalinės institucijos gali bendradarbiauti ir tirdamos tam tikrą atvejį (pvz., nustatydamos verslininko tapatybę), ir užtikrindamos, kad būtų vykdoma ta priemonė, kurios imamasi (pvz., skiriamos baudos, ribojama prieiga prie interneto svetainių ar kt.).

3.4. Kaip turėtų būti užtikrinamas šių taisyklių laikymasis verslininkų, įsisteigusių ES nepriklausančiose šalyse, atvejais?

Reglamente nėra jokių konkrečių taisyklių, kaip užtikrinti, kad jo laikytųsi verslininkai, kurie įsisteigę ne ES. Priklausomai nuo konkretaus atvejo aplinkybių, pavyzdžiui, sudarytų tarptautinių susitarimų su tomis ES nepriklausančiomis šalimis arba to verslininko turimo turto ar atstovų Europos Sąjungoje, atitinkamos valstybės narės (arba valstybių narių), kurioje (-iose) padarytas pažeidimas, kompetentinga vykdymo užtikrinimo institucija gali imtis priemonių užtikrinti, kad ES nepriklausančiose šalyse įsisteigę verslininkai laikytųsi Reglamento. Taip pat dėl taisyklių nesilaikymo nukentėję vartotojai arba įmonės gali patys siekti apginti savo teises pagal Reglamentą kompetentinguose teismuose ir tada, kai jas pažeidžia tokie verslininkai iš ES nepriklausančių šalių (taip pat žr. 4.2 skirsnį). Dėl su vartotojais sudarytų sutarčių reglamente „Briuselis I“ nustatytos apsaugos taisyklės, pagal kurias vartotojai gali paduoti į teismą verslininkus toje valstybėje narėje, kurioje yra nuolatinė vartotojo gyvenamoji vieta, gali būti taikomos nepriklausomai nuo verslininko buveinės vietos, t. y. ir tiems verslininkams, kurių buveinės yra ES nepriklausančiose šalyse.

3.5. Ar klientai turės teisę pranešti apie pažeidimus vykdymo užtikrinimo įstaigai?

Klientai turės teisę apie įtariamus Reglamento pažeidimus pranešti valstybių narių paskirtoms vykdymo užtikrinimo įstaigoms, kai tai bus numatyta tų įstaigų darbo taisyklėse.

⁴⁷ Visų pirma jame nustatyta pagrindinė valstybių narių pareiga prižiūrėti jose įsisteigiusius paslaugų teikėjus ir atlikti kitos valstybės narės prašomus patikrinimus, apžiūras bei tyrimus, taip pat paskirti kontaktinius centrus, kad būtų supaprastintas administracinis bendradarbiavimas.

⁴⁸ Dabartinis 2004 m. spalio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 dėl nacionalinių institucijų, atsakingų už vartotojų apsaugos teisės aktų vykdymą, bendradarbiavimo (BVAS reglamentas) yra peržiūrėtas ir nuo 2020 m. sausio 17 d. bus pakeistas 2017 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2017/2394 dėl nacionalinių institucijų, atsakingų už vartotojų apsaugos teisės aktų vykdymo užtikrinimą, bendradarbiavimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004.

3.6. Ar nėra rizikos, kad verslininkas gali būti du kartus baudžiamas už tą patį pažeidimą? Kaip mažinate tokią riziką?

Kartu su bendrosiomis valstybių narių pareigomis pagal lojalaus bendradarbiavimo principą ir bendradarbiavimo pareigomis, nustatytomis Paslaugų direktyvos VI skyriuje, konkrečiai įmonių ir vartotojų santykių atvejais Reglamente dėl bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje (BVAS), kuris atitinkamai pakeistas (Reglamentu (ES) 2017/2394) siekiant jį taikyti Geografinio blokavimo reglamentui, pateiktas platus sąrašas priemonių, kuriomis vartotojų apsaugos srityje bendradarbiaujančios institucijos turėtų užkirsti kelią ES masto pažeidimams ir imtis veiksmų dėl jų (ES vidaus pažeidimų, plačiai paplitusių pažeidimų arba Sąjungos mastu plačiai paplitusių pažeidimų), įskaitant ir Geografinio blokavimo reglamento pažeidimus. Tarp tų priemonių – bendradarbiavimo teikiant savitarpio pagalbą mechanizmai (prašymai atlikti tyrimą arba vykdymo užtikrinimo prašymai), koordinuojami veiksmai, kurių imamasi plačiai paplitusių pažeidimų arba Sąjungos mastu plačiai paplitusių pažeidimų atvejais, ir bendras ES išspėjimo ir priežiūros mechanizmas. Veiksmingu koordinavimu tarp BVAS tinklo institucijų turėtų būti neleidžiama du kartus bausti verslininkų už tą patį veiksmą.

3.7. Ar vykdymo užtikrinimo įstaigomis gali būti paskirti teismai?

Reglamente išaiškinta, kad vykdymo užtikrinimo įstaigos gali būti teismai arba administracinės institucijos. Reglamento požiūriu svarbu, kad būtų paskirtos tokios įstaigos ir tų įstaigų įgaliojimai būtų tokie, kad būtų užtikrintas tinkamas ir veiksmingas Reglamento vykdymas.

3.8. Kokias sankcijas ar nuobaudas rizikuoja gauti verslininkai, jei nesilaiko Reglamento?

Kiekviena valstybė narė pati užtikrina, kad verslininkams galėtų būti taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos priemonės, jeigu jie pažeistų šį reglamentą. Valstybės narės privalo pranešti apie savo priemones Komisijai, o ši turi apie jas viešai paskelbti savo svetainėje.

3.9. Kaip valstybės narės gali pranešti Komisijai apie priemones pagal 7 straipsnio 3 dalį?

Vykdydamos pareigą pranešti pagal Reglamento 7 straipsnio 3 dalį valstybės narės iš esmės pačios renkasi, kaip pranešti Komisijai apie reikiamas priemones. Viena iš galimybių valstybėms narėms yra naudotis ta pačia pranešimo sistema, kuri naudojama pagal Reglamentą dėl bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje, t. y. Komisijai teikti pranešimus per kiekvienos valstybės narės nuolatinę atstovybę Europos Sąjungoje.

3.10. Ar reikia specialių sankcijų, kai nesilaikoma šio reglamento 6 straipsnio?

Įgyvendinant 6 straipsnį nereikia imtis specialių sankcijų. 6 straipsnyje nustatyta tokia sankcija, kad tos susitarimų nuostatos, kuriomis pažeidžiamas 6 straipsnis, savaime yra niekinės, todėl negalima priversti jų vykdyti.

3.11. *Ar vartotojai gali gauti kokią nors pagalbą tais atvejais, kai kyla ginčai su verslininkais?*

Taip. Pagal Reglamento 8 straipsnį kiekviena valstybė narė turi paskirti įstaigą arba įstaigas, atsakingas už pagalbos vartotojams teikimą tuo atveju, jei taikant Reglamentą kiltų ginčas su verslininku. Tokia pagalba galėtų būti vartotojų teisių išaiškinimas, pagalba jiems išspręsti ginčą su kitoje valstybėje narėje įsisteigusiu verslininku arba paaiškinimas jiems, į ką jie turėtų kreiptis arba ką turėtų daryti, jei pati vartotojų įstaiga negalėtų jiems padėti.

3.12. *Ką apima 8 straipsnyje numatyta praktinė pagalba vartotojams?*

Reglamente nenurodyta, kokius elementus galėtų apimti praktinė pagalba, kuri nustatyta 8 straipsnyje. Tačiau šis straipsnis parengtas remiantis pagal Direktyvos 2006/123/EB 21 straipsnį jau teikiama pagalba. Pagal pastarąjį straipsnį pagalba paslaugų gavėjams apima: i) informacijos apie taikomas taisykles teikimą, ii) informacijos apie galimas teisių gynimo priemones teikimą ir iii) užtikrinimą, kad, siekiant suteikti minėtą informaciją, būtų teikiama abipusė pagalba bendradarbiaujant su kitomis įstaigomis kitose valstybėse narėse.

3.13. *Ar pagalba kiekvienos valstybės narės paskirtoms vartotojų įstaigoms gali būti teikiama kaip pagalba klientams, kaip jie apibrėžti 2 straipsnio 13 punkte?*

Reglamento 8 straipsnis pavadintas „Pagalba vartotojams“. Tai reiškia, kad kiekviena valstybė narė privalo paskirti už pagalbos teikimą vartotojams atsakingą įstaigą. Tačiau valstybėms narėms nedraudžiama teikti tokios pagalbos ir įmonėms, veikiančioms kaip Reglamente apibrėžti klientai.

3.14. *Kada įsigalioja naujosios taisyklės ir nuo kokios datos jos bus taikomos?*

Reglamentas įsigaliojo dvidešimtą dieną po jo paskelbimo ES oficialiajame leidinyje, t. y. 2018 m. kovo 22 d. Jis bus taikomas nuo 2018 m. gruodžio 3 d. (nuo jo paskelbimo dienos praėjus 9 mėnesiams).

Tačiau Reglamento 6 straipsnis dėl pasyvaus pardavimo susitarimų taikomas nuo vėlesnės datos, t. y. 2020 m. kovo 23 d. (praėjus 24 mėnesiams nuo jo įsigaliojimo), tų susitarimų, kurie sudaryti anksčiau negu 2018 m. kovo 2 d. ir atitinka reikiamas ES ir nacionalinės konkurencijos teisės taisykles, nuostatomis.

4. Platesnės Geografinio blokavimo reglamento taikymo aplinkybės – e. prekybos sistema

Geografinio blokavimo reglamentas priimtas ir jame pateiktų tiesiogiai taikomų draudimų diskriminuoti taikymo sritis nustatyta atsižvelgiant į įvairių kitų sričių, kurios gali būti svarbios e. prekybai, ES teisės aktus. Šiame skirsnyje pateikiama daugiau informacijos apie tuos dalykus, kurie, nors ir nėra reglamentuojami Geografinio blokavimo reglamento, yra glaudžiai susiję su jo taikymu.

4.1. Tarpvalstybinis pirkinių pristatymas

Kaip minėta pirmiau (2.3.1 klausimas), pačiame Geografinio blokavimo reglamente nenustatyta jokios verslininkų pareigos pristatyti prekes į užsienį. Ar siūlyti klientams

tarpvilstybinį pristatymą į kai kurias arba visas valstybes nares, iš esmės tebėra laisvas verslininko pasirinkimas pagal jo rinkodarą; tačiau tai turėtų būti aiškiai nustatyta konkrečiam pirkiniui taikomose nuostatose ir sąlygose.

4.1.1. Prieinamumas ir kaina

Daugelis siuntinių pristatymo paslaugų teikėjų dabar teikia tarpvalstybinio pristatymo paslaugas e. prekybos mažmenininkams, įmonėms ir asmenims, o kai kurie siūlo ir specialias pirkinių grąžinimo priemones. Tarptautinių siuntinių pristatymo paslaugų teikėjų pavyzdžiai yra nacionaliniai pašto veiklos vykdytojai (universalųjų paslaugų teikėjai), kurjeriai, integratoriai, tarptautiniai konsolidatoriai, tarpininkai (tokie kaip siuntinių brokeriai ir pristatymo valdymo platformos), taip pat kai kurie e. prekybos mažmenininkai ir platformos, siūlančios savas pristatymo paslaugas.

Be to, Komisija pastaraisiais metais ėmėsi kelių iniciatyvų siekdama gerinti Europoje teikiamų tarpvalstybinio pristatymo paslaugų prieinamumą, kokybę ir įperkamumą. Viena iš šių iniciatyvų – Reglamentas (ES) 2018/644 dėl tarptautinių siuntinių pristatymo paslaugų, kuriuo siekiama, kad e. prekybos mažmenininkų ir vartotojų mokamos kainos už pagrindines paslaugas (tokias kaip pavienių siuntų stebėjimo ir sekimo paslaugos) būtų skaidresnės.

Remdamasi šiuo reglamentu Komisija nuo 2019 m. interneto svetainėje skelbs kai kuriuos siuntinių pristatymo paslaugų tarifus, kad vartotojai ir e. prekybos mažmenininkai galėtų lengvai palyginti šalies vidaus tarifus ir tarpvalstybinius tarifus tarp valstybių narių ir tarp paslaugų teikėjų. Šioje svetainėje bus atkreiptas dėmesys į didžiausius tarifus, skatinant vartotojus ir smulkiuosius e. prekybos mažmenininkus ieškoti geresnių sandorių, o nacionalinės reguliavimo institucijos privalės įvertinti kai kuriuos tarifus, kurie atrodo nepagrįstai dideli. Taip pat bus sustiprinta teisės aktų nustatyta siuntinių pristatymo paslaugų teikėjų, kurių skaičius vis didėja, priežiūra. Be to, Komisija pagal savo programą COSME⁴⁹ padėjo sukurti informacinę svetainę e. prekybos mažmenininkams; Europos standartizacijos komitetas sukūrė specialų ženklą, kurį gali naudoti visi siuntinių pristatymo paslaugų teikėjai, ir šiuo metu kuria tarpvalstybinių siuntinių transportavimo trukmės vertinimo būdą; galiausiai Europos e. prekybos mažmenininkų asociacijos sukūrė patikimumo ženklus, kad vartotojai labiau pasitikėdami pirkėtų iš užsienio.

Tarpvalstybinių siuntinių pristatymo paslaugų plėtra e. prekyboje yra šiuo metu Komisijos tarnybų vardu atliekamo tyrimo, apimančio išsamias e. prekybos mažmenininkų ir vartotojų apklausas visoje ES, tema. 2020 m. bus peržiūrėta iniciatyva, kuria siekiama baigti kurti siuntinių pristatymo paslaugų bendrąją rinką, įskaitant vartotojų apsaugą ir standartų rengimą, ir tai bus įtraukta į Tarptautinių siuntinių pristatymo paslaugų reglamento vertinimo ir įgyvendinimo ataskaitą.

4.1.2. Kliento organizuojamas tarpvalstybinis pristatymas

Kai verslininkas neteikia tarpvalstybinio pristatymo paslaugų, klientai gali organizuoti jį patys. Siuntinių pristatymo sektoriuje jau yra tam tikrų su tuo susijusių verslo modelių, pagal kuriuos pirkiniai paimami ir pristatomi į kitas valstybes nares. Pavyzdžiui, skubių siuntų ir kurjerių veiklos vykdytojai gali paimti siuntą tiesiai iš siuntėjo (verslininko), taigi siuntėjui

⁴⁹ <http://deliverineurope.eu/>

(verslininkui) nereikia pačiam pateikti siuntos į pašto skyrių ar kitą įstaigą. Taip pat galėtų būti labiau išvystytos ekspedijavimo paslaugos, kad atitiktų su tuo susijusių vartotojų paklausą.

Vis dėlto vien transporto suteikimas nelaikomas pašto paslauga. Be to, nors pridėtinės vertės turinčias paslaugas tinka laikyti pašto paslaugomis⁵⁰, jos iš tiesų iš esmės skiriasi nuo universaliųjų pašto paslaugų, todėl joms netaikomos tokios prievolės kaip toms paslaugoms, dėl kurių prisiimami universaliųjų paslaugų įsipareigojimai (pvz., užtikrinti įperkamumą) pagal Direktyvą 97/67/EB (su pakeitimais, padarytais direktyvomis 2002/39/EB ir 2008/6/EB).

Kai klientai siekia pirkti prekes iš užsienio ir naudojami trečiosios šalies teikiamomis pristatymo ar persiuntimo į jų valstybes nares paslaugomis, verslininkams ir klientams gali reikėti atsižvelgti į šiuos dalykus pagal esamą ES reglamentavimo sistemą:

- *rizikos perdavimas*. Dėl rizikos perdavimo pristatant prekes, parduotas pagal Geografinio blokavimo reglamentą, Vartotojų teisių direktyvos 20 straipsnyje nustatyta, kad jeigu vartotojas pats paveda vežėjui gabenti prekes, o prekyautojas nesiūlo rinktis to konkretaus vežėjo, tokiu atveju vartotojas prisiima riziką, kad prekės gali būti prarastos arba sugadintos, jau nuo tada, kai jos pristatomos vežėjui;
- *teisė į sutarties atsisakymo laikotarpį*. Vartotojų teisių direktyvos 9 straipsnyje yra nustatytas laikotarpis, kuriuo galima pasinaudoti teise atsisakyti sutarties, t. y. sutarties atsisakymo laikotarpis baigiasi po 14 dienų po tos dienos, kurią vartotojas arba kitas vartotojo nurodytas asmuo, išskyrus vežėją, fiziškai įgyja prekes. Taigi, 14 dienų laikotarpis, kuriuo turima teisė atsisakyti sutarties, dar nepradedamas skaičiuoti perdavus prekes vežėjui, net kai jo paslaugos yra paties vartotojo užsakytos perkant pagal Geografinio blokavimo reglamentą;
- *poveikis tiekėjo (verslininko), parduodančio prekes į užsienį, PVM mokėjimo prievolėms*: žr. tolesnį skirsnį dėl PVM taisyklių.

4.1.3. Tarpvalstybinis prekių pristatymas ir PVM taisyklės

PVM mokėjimo požiūriu, vykdant tarpvalstybinį parduotų prekių pristatymą⁵¹, tam tikrais atvejais vis dar gali reikėti registruotis PVM mokėtoju toje valstybėje narėje, į kurią pristatomos prekės, laikantis tos valstybės PVM taisyklių.

Tarpvalstybinis prekių pardavimas vartotojams paprastai apmokestinamas toje valstybėje narėje, kurioje yra galutinis vartotojas. Tai reiškia, kad prekes vežantis tiekėjas turėtų registruotis PVM mokėtoju toje valstybėje, į kurią prekės atvežamos galutiniam vartotojui, jei viršijama nuotolinei prekybai prekėmis taikoma viršutinė riba⁵².

Nuo 2021 m. sausio 1 d. bus panaikintos dabartinės nuotolinei prekybai nustatytos ribinės sumos kiekvienoje ES valstybėje narėje. Bus nustatyta bendra visoje ES taikoma 10 000 EUR

⁵⁰ Ekspedijavimo paslaugos laikomos pašto paslaugomis tik tada, kai kartu su pašto siuntų vežimo organizavimu teikiama dar bent viena iš kitų Pašto paslaugų direktyvos 2 straipsnio 1 dalyje nurodytų paslaugų (plg. Sprendimą byloje C-259/16, 34 punktą).

⁵¹ Išsamų su PVM mokėjimo tvarka susijusių teisių ir pareigų sąrašą tiekėjai (verslininkai) turėtų rasti atitinkamose taisyklėse ir teisės aktuose; taip pat žr. https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/vat_en.

⁵² Priklausomai nuo valstybės narės, į kurią atvežamos prekės, pasirinkimo ši ribinė suma yra 100 000 EUR arba 35 000 EUR.

riba, kuri bus taikoma ES vidaus nuotolinei prekybai prekėmis ir telekomunikacijų, transliavimo bei elektroninėmis priemonėmis teikiamomis paslaugomis (toliau – TTE paslaugos).

Kai prekės importuojamos iš ES nepriklausančios šalies į ES, atleidimas nuo PVM taikomas, jei jų vertė nesiekia 22 EUR. Nuo 2021 m. šis atleidimas nuo PVM bus panaikintas ir PVM bus apmokestinamos visos importuojamos prekės. Taip bus ištaisyta dabartinė ES įsisteigusiems tiekėjams nepalanki konkurencinė padėtis.

Galiausiai vieno langelio principu grindžiama minisistema (angl. MOSS), kuri šiuo metu taikoma tik TTE paslaugoms (taip pat žr. 4.3 skirsnį), nuo 2021 m. sausio 1 d. bus išplėsta ir taps vieno langelio principu grindžiama PVM sistema (angl. VAT OSS). Taigi, ja galės naudotis ir tiekėjai, tiekiantys prekes ir kitas nei TTE paslaugas į užsienį galutiniams vartotojams Europos Sąjungoje, ji taip pat bus taikoma importuojant mažavertes siuntas, siunčiamas ES vartotojams iš ES nepriklausančių šalių. Dėl pastarųjų siuntų PVM galėtų būti iš anksto sumokėtas perkant internetu ir kas mėnesį deklaruojamas bei sumokamas ES įsisteigusio tiekėjo ar tarpininko, jei toks tiekėjas arba tarpininkas pasirinktų naudotis vieno langelio sistema. Tokiomis aplinkybėmis bus atleidiama nuo PVM mokėjimo importuojant šias prekes, kad nebūtų dvigubo apmokestinimo.

Tiekėjo (verslininko), parduodančio prekes klientams į užsienį, PVM mokėjimo prievolės priklauso ir nuo asmens, kuris tiesiogiai ar netiesiogiai organizuoja prekių atvežimą klientui. Taigi, kai klientas pats parsiveža prekes arba kai klientas organizuoja, kad jas pristatytų trečiasis asmuo, ir tiekėjas nedalyvauja nei tiesiogiai, nei netiesiogiai ir nepadeda organizuoti tų prekių siuntimo arba vežimo, tiekėjui taikomas apmokestinimas PVM toje valstybėje narėje, iš kurios tos prekės pristatomos (t. y. jo buveinės valstybėje narėje). Kita vertus, tiekiant prekes klientams į užsienį ES viduje, kai tiekėjas (verslininkas) tiesiogiai ar netiesiogiai dalyvauja vežant arba siunčiant prekes⁵³, jų tiekimo vieta PVM mokėjimo atžvilgiu yra ten, kur tos prekės galiausiai atvežamos, ir tiekėjui (verslininkui) gali reikėti registruotis PVM mokėtoju kliento valstybėje narėje.

4.1.4. Tarpvalstybinis pirkinių pristatymas ir ES vartotojų apsaugos taisyklės

Kaip pažymima Geografinio blokavimo reglamento 28 konstatuojamojoje dalyje, jame išaiškinta, kad juo „[ne]daromas poveikis <...> direktyvų 1999/44/EB ir 2011/83/ES įgyvendinimui“. Todėl šiuo reglamentu nekeičiama ES vartotojų *acquis*, kuri toliau taikoma į

⁵³ Žr. PVM GAİRES Nr. 876: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/guidelines-vat-committee-meetings_en.pdf (p. 205). Visų pirma šiose gairėse pranešama, kad PVM komitetas vieningai nutarė, jog tiekėjas laikomas netiesiogiai dalyvaujančiu vežant arba siunčiant prekes bet kuriuo iš šių atvejų: i) kai tiekėjas subrangos sutartimi prekių vežimą arba siuntimą paveda vykdyti trečiajai šaliai, kuri pristato tas prekes klientui;

ii) kai prekių siuntimą arba vežimą vykdo trečioji šalis, tačiau tiekėjas prisiima visą arba dalinę atsakomybę už tų prekių pristatymą klientui;

iii) kai tiekėjas išrašo sąskaitas faktūras ir priima kliento mokėjimus už transporto išlaidas, o tada nukreipia jį pas trečiąją šalį, kuri organizuoja tų prekių siuntimą arba vežimą.

Be to, PVM komitetas beveik vieningai nutarė, kad kitais tiekėjo dalyvavimo atvejais, ypač kai tiekėjas aktyviai skatina klientą naudotis tam tikros trečiosios šalies teikiamomis pristatymo paslaugomis, padeda klientui susisiekti su ta trečiaja šalimi ir suteikia tai trečiajai šaliai informaciją, reikalingą pristatant prekes, jis taip pat laikomas netiesiogiai dalyvaujančiu vežant arba siunčiant prekes.

šio reglamento taikymo sritį įeinančiais atvejais (taip pat žr. 2.3.23 ir 2.3.24 klausimus), taigi verslininkai turės laikytis šių taisyklių⁵⁴.

Taigi, tai reiškia, kad kai pristatomi internetu įsigyti pirkiniai, prieš sudarant sutartį turėtų būti suteikiama aiški informacija apie jų pristatymo sąlygas⁵⁵, o interneto prekybos svetainėse ne vėliau kaip pradant užsakymo procesą turi būti aiškiai ir įskaitomai nurodyta, ar taikomi kokie nors pristatymo apribojimai⁵⁶. Verslininkai turėtų konkrečiai nurodyti valstybes, į kurias jie pristato prekes (arba, jei tai būtų paprasčiau, – valstybes, į kurias jie prekių nepristato).

Dėl teisės atsisakyti sutarties, sudaromos perkant internetu, pardavėjai gali iki sutarties sudarymo informuoti vartotojus, kad jeigu jie atsisakys sutarties, jie patys turės padengti prekių grąžinimo išlaidas⁵⁷. Jei suteikiama ši informacija, vartotojai padengia prekių grąžinimo išlaidas⁵⁸ ir tuo atveju, kai prekės yra parduotos pagal Geografinio blokavimo reglamentą.

Galiausiai dėl prekėms taikomų garantijų pažymėtina, kad Vartojimo prekių pardavimo ir garantijų direktyvoje yra nustatyta privaloma atitikties garantija. Pagal šią direktyvą pardavėjas yra vartotojui atsakingas už bet kokių prekių neatitikimą tuo metu, kai jos pristatytos, ir vartotojas turi teisę į tai, kad tų prekių atitiktis būtų pasiekta jas pataisant ar pakeičiant arba, jei to nepadaroma, kad būtų sumažinta kaina arba nutraukta sutartis. Pardavėjo pareiga nemokamai pataisyti arba pakeisti prekes apima ir pareigą padengti būtinas sąnaudas, įskaitant siuntimo paštu, darbo ir medžiagų sąnaudas, kad būtų pasiekta prekių atitiktis. Prekės turi būti pataisytos arba pakeistos per pagrįstą laikotarpį ir vartotojas dėl to neturi patirti jokių didelių nepatogumų.

Kartu su šia privaloma teisine garantija verslininkai gali savanoriškai suteikti prekybos garantijų. Prekybos garantija yra verslininko prekybos politikos dalis ir ja vartotojams gali būti suteikta tam tikrų papildomų teisių kartu su tomis, kurios suteiktos pagal Direktyvą 1999/44/EB. Ji taikoma pagal pardavėjo (ar kito verslininko, tokio kaip gamintojas) nustatytas sąlygas, kurios gali apimti galiojimo trukmės apribojimus, geografinę galiojimo sritį ir padengiamas sąnaudas (tokias kaip siuntimo paštu ir transportavimo sąnaudos). Verslininkai, teikdami informaciją iki nuotolinės prekybos sutarties sudarymo, privalo informuoti vartotoją apie po pardavimo vartotojams teikiamą pagalbą, paslaugas po pardavimo ir prekybos garantijas bei jų teikimo sąlygas⁵⁹. Pardavėjas, siūlantis suteikti prekybos garantiją, įsipareigoja jos laikytis pagal jos sąlygas⁶⁰.

⁵⁴ Taip pat žr. 4.2 skirsnį dėl taisyklių dėl taikytinos (nacionalinės) teisės ir jurisdikcijos ir Reglamento 1 straipsnio 6 dalyje pateiktą specialų paaiškinimą.

⁵⁵ Vartotojų teisių direktyvos 6 straipsnio 1 dalies g punktas.

⁵⁶ Vartotojų teisių direktyvos 8 straipsnio 3 dalis.

⁵⁷ Vartotojų teisių direktyvos 2011/83/ES 6 straipsnio 1 dalies i punktas.

⁵⁸ Vartotojų teisių direktyvos 2011/83/ES 14 straipsnio 1 dalies antra pastraipa.

⁵⁹ Vartotojų teisių direktyvos 2011/83/ES 6 straipsnio 1 dalies m punktas.

⁶⁰ Vartojimo prekių pardavimo ir garantijų direktyvos 1999/44/EB 6 straipsnis.

4.2. Veiklos nukreipimas į kitą valstybę narę ir taikytinos teisės bei jurisdikcijos nustatymas

ES teisėje vartotojams suteikta speciali apsauga, susijusi su tarpvalstybinėmis sutartimis, kurios sudaromos su verslininkais, taikytina teise ir jurisdikcija⁶¹. Tokių sutarčių nuostatos dėl teismo vietos pasirinkimo ir taikytinos teisės neturi galios, jeigu jomis nukrypstama nuo šių taisyklių, nebent tokios nuostatos būtų naudingos vartotojams. Taigi, verslininkui gali būti privaloma taikyti bent tas privalomas taisykles, kurios taikomos vartotojo valstybėje narėje, arba pateikti ieškinį ar būti paduotam į teismą vartotojo valstybėje narėje.

Tokia speciali vartotojų apsauga, be kita ko, taikoma, jei verslininkas yra „nukreipęs savo veiklą“ į vartotojo valstybę narę⁶².

4.2.1. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (ESTT) aiškinimas

Keliuose ESTT sprendimuose yra išaiškinta „veiklos nukreipimo“ sąvoka, taigi pateikta jos taikymo gairių.

Savo precedentiniame sprendime *Pammer / Alpenhof*⁶³ Teismas turėjo nuspręsti, ar interneto svetainės prieinamumas yra pakankama priežastis laikyti verslininką nukreipusiu savo veiklą į valstybę narę, kurioje yra nuolatinė vartotojo gyvenamoji vieta, kaip tai suprantama pagal nuostatą, analogišką (peržiūrėto) reglamento „Briuselis I“ 17 straipsnio 1 dalies c punktui.

Teismas nusprendė, jog vien tai, kad interneto svetainė prieinama tam tikroje valstybėje narėje, nėra pakankama priežastis pripažinti verslininką nukreipusiu savo veiklą į tą valstybę narę. Priešingai, norint tai pripažinti, būtina, atsižvelgiant į verslininko interneto svetainės ir į visą jo veiklą, įsitikinti, kad jis, prieš sudarydamas bet kokią sutartį su tuo vartotoju, ketino sudaryti prekybos sandorius su vartotojais, nuolat gyvenančiais vienoje ar keliose valstybėse narėse, tarp jų ir toje, kurioje yra nuolatinė vartotojo gyvenamoji vieta.

Teismas sudarė neišsamų sąrašą, pagal kokius kriterijus gali būti nustatomas toks verslininko ketinimas:

- tarptautinis veiklos pobūdis;
- maršrutų iš kitų valstybių narių su paaiškinimais, kaip atvykti į vietą, kurioje įsisteigęs verslininkas, pateikimas;
- kitos kalbos ar valiutos nei ta, kuri paprastai vartojama ar naudojama verslininko valstybėje narėje, vartojimas arba naudojimas, suteikiant galimybę pateikti užsakymą ir jį patvirtinti ta kita kalba;
- telefono numerių su tarptautiniu kodu pateikimas;

⁶¹ Reglamento (peržiūrėto) „Briuselis I“ 17 straipsnio 1 dalies c punktas ir reglamento „Roma I“ 6 straipsnio 1 dalis [įrašyti nuorodą į atitinkamų teisės aktų numerius].

⁶² Tuo atžvilgiu reglamento „Roma I“ 24 konstatuojamojoje dalyje pažymima, kad (peržiūrėto) reglamento „Briuselis I“ ir reglamento „Roma I“ materialinė taikymo sritis aiškinama nuosekliai.

⁶³ *Pammer ir Hotel Alpenhof*, sujungtos bylos C-585/08 ir C-144/09, EU:C:2010:740.

- išlaidos, susijusios su nuorodos teikimo internete paslauga, kad verslininko arba jo tarpininko interneto svetainė būtų lengviau pasiekiamą vartotojams, kurių nuolatinės gyvenamosios vietos yra kitose valstybėse narėse;
- kito nei tos valstybės narės, kurioje įsisteigęs verslininkas, aukščiausio lygio domeno vardo naudojimas;
- informacijos apie užsienio klientus, kurių gyvenamosios vietos ar buveinės yra įvairiose valstybėse narėse, pateikimas.

Tačiau toliau išvardyti dalykai nėra tokio ketinimo įrodymas:

- vien tai, kad verslininko ar tarpininko interneto svetainė yra prieinama toje valstybėje narėje, kurioje vartotojas turi nuolatinę gyvenamąją vietą,
- arba e. pašto adresas ir kiti kontaktiniai duomenys,
- arba kalbos ar valiutos, kuri yra verslininko valstybėje narėje įprastai vartojama kalba ir (arba) naudojama valiuta, vartojimas arba naudojimas.

Vėlesniuose Teismo sprendimuose taip pat išaiškinti du svarbūs dalykai dėl (peržiūrėto) reglamento „Briuselis I“ 17 straipsnio taikymo. *Mühlleitner*⁶⁴ byloje Teismas nusprendė, kad kai veikla nukreipiama į kitą valstybę narę naudojant interneto svetainę, vartotojų apsaugos taisyklės, pagal kurias vartotojas gali paduoti verslininką į teismą savo valstybėje narėje, taikomos ne tik tada, kai sutartis yra sudaryta nuotoliniu būdu, bet ir tada, kai vartotojas atvyksta į verslininko patalpas, kad su juo sudarytų sutartį vietoje.

Emrek byloje Teismas nusprendė, kad pagal (peržiūrėto) reglamento „Briuselis I“ 17 straipsnio 1 dalies c punktą tarp interneto svetainės ir sutarties sudarymo nebūtinai turi būti priežastinis ryšys. Todėl vartotojai gali remtis apsaugos nuostatomis net ir tuo atveju, jei nežinojo apie veiklą, nukreiptą į jų valstybę. Vis dėlto toks priežastinis ryšys yra įrodymas, kad sutartis susijusi su komercine arba profesine veikla, nukreipta į tą valstybę narę, kurioje yra nuolatinė vartotojo gyvenamoji vieta⁶⁵.

4.2.2. Geografinio blokavimo reglamento paaiškinimai

Geografinio blokavimo reglamentu nekeičiamos minėtos ES taisyklės dėl taikytinos teisės ir jurisdikcijos. Todėl reikia kiekvienu atskiru atveju įvertinti, ar verslininkas „nukreipia veiklą“ į vartotojo valstybę narę, remiantis kiekvieno konkretaus atvejo faktinėmis aplinkybėmis, atsižvelgiant ir į tuos elementus, į kuriuos atsižvelgta minėtoje Teismo praktikoje.

Vis dėlto Geografinio blokavimo reglamente pateikta paaiškinimų *ex lege* (pagal teisę), kokios veiklos iki sutarties sudarymo negali apimti toks vertinimas: jame nustatyta, jog vien tai, kad verslininkas vykdo savo prievolės pagal šį reglamentą, dar nereiškia, kad verslininkas nukreipia savo veiklą į tam tikrą valstybę narę (1 straipsnio 6 dalis, išaiškinta 13 konstatuojamojoje dalyje). Taigi, vien dėl to, kad laikantis Geografinio blokavimo reglamente nustatytų prievolių buvo sudaryta sutartis (internetu arba ne internetu), negalima manyti, kad verslininkas nukreipė veiklą į vartotojo valstybę narę. Verslininko taip pat negalima laikyti nukreipiančiu savo veiklą vien todėl, kad jis teikia informaciją ir pagalbą vartotojui po tokios sutarties sudarymo.

⁶⁴ Sprendimas *Mühlleitner*, C-190/11, EU:C:2012:542.

⁶⁵ Sprendimas *Emrek*, C-218/12, EU:C:2013:666.

4.3. Vieno langelio principu grindžiama minisistema elektroninėmis priemonėmis teikiamų paslaugų teikėjams

Elektroninėmis priemonėmis teikiant paslaugas, įskaitant tas, kurioms taikomas Geografinio blokavimo reglamentas⁶⁶, administraciniai formalumai, susiję su PVM prievolių laikymusi vartojimo valstybėje narėje tuo atveju, kai paslaugos teikiamos į užsienį, yra labai supaprastinti vieno langelio principu grindžiama minisistema (angl. MOSS)⁶⁷. Be kita ko, verslininkai gali naudotis MOSS interneto portalu⁶⁸, kuriame pateikta informacijos, kaip naudotis MOSS, ir skelbiami atitinkamoms paslaugoms įvairiose valstybėse narėse taikomi PVM tarifai.

Visų pirma MOSS teikia galimybę tiekėjams (verslininkams) teikti telekomunikacijų, transliavimo ir elektroninėmis priemonėmis teikiamas paslaugas Europos Sąjungoje nesiregistruojant kiekvienoje ES šalyje, kurioje jie teikia paslaugas. Visos šios prievolės gali būti įvykdytos vienoje valstybėje narėje, kurioje registruojamasi PVM mokėjimo tikslais.

Siūlomos dviejų tipų schemas: viena skirta ES įsisteigusiems tiekėjams (Sąjungos schema), kita – tiekėjams, įsisteigusiems už ES ribų (ne Sąjungos schema).

Apmokestinamasis asmuo, kuris renkasi naudotis MOSS, privalo užsiregistruoti registravimosi valstybėje narėje.

Naudojantis Sąjungos schema tai yra ta valstybė narė, kurioje apmokestinamasis asmuo yra įsteigęs savo verslą.

Jei apmokestinamasis asmuo nėra įsteigęs savo verslo ES, tai yra ta valstybė narė, kurioje jis turi nuolatinę buveinę. Jei apmokestinamasis asmuo turi daugiau kaip vieną nuolatinę buveinę ES, jis turi teisę registravimosi valstybe nare pasirinkti vieną iš tų valstybių narių. Tai vienintelis atvejis, kada apmokestinamasis asmuo gali pasirinkti registravimosi valstybę narę pagal Sąjungos schemą, ir apmokestinamasis asmuo turi laikytis to sprendimo visus tuos kalendorinius metus, kuriais jis tą sprendimą priėmė, ir dar dvejus vėlesnius kalendorinius metus.

Taikant Sąjungos schemą visais atvejais apmokestinamasis asmuo bus identifikuojamas vieno langelio principu grindžiamoje minisistemoje pagal tą patį PVM mokėtojo registracijos numerį, pagal kurį jis identifikuojamas, kai tiekia prekes ar teikia paslaugas savo šalyje ir teikia PVM deklaracijas.

Pagal ne Sąjungos schemą apmokestinamasis asmuo (kuris neturi savo įmonės padalinio ar nuolatinės buveinės ES) gali savo registravimosi valstybe nare pasirinkti bet kurią valstybę narę. Ta valstybė narė apmokestinamajam asmeniui priskirs individualų PVM mokėtojo kodą (formatu EUxxxxxyyyz).

⁶⁶ Tai tos paslaugos, kurių pagrindinė ypatybė nėra prieigos prie autorių teisėmis saugomų kūrinių ar kito saugomo turinio teikimas ir tų kūrinių ar turinio naudojimas. Šios paslaugos apima, pavyzdžiui, debesijos paslaugas, duomenų saugyklų paslaugas, interneto svetainių prieglobos ir ugniasienės paslaugas, paieškos sistemų ir interneto žinytų naudojimą.

⁶⁷ Žr. visų pirma 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvą 2006/112/EB ir Tarybos įgyvendinimo reglamentą (ES) Nr. 282/2011.

⁶⁸ https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/vat/telecommunications-broadcasting-electronic-services/

Abiem atvejais (ir pagal Sąjungos, ir pagal ne Sąjungos schemą) gali būti tik viena apmokestinamojo asmens registravimosi valstybė narė, ir visos telekomunikacijų, transliavimo bei elektroninėmis priemonėmis teikiamos paslaugos, teikiamos neapmokestinamiesiems asmenims toje valstybėje narėje, kurioje jis nėra įsisteigęs, turi būti deklaruojamos per MOSS, jei tas apmokestinamasis asmuo renkasi naudotis šia sistema.

Apmokestinamasis asmuo, kuris naudojasi bet kuria iš šių specialių schemų, privalo elektroninėmis priemonėmis pateikti vieno langelio principu grindžiamos minisistemos PVM deklaraciją už kiekvieną kalendorinį ketvirtį, nepriklausomai nuo to, ar iš tiesų teikė telekomunikacijų, transliavimo arba elektroninėmis priemonėmis teikiamas paslaugas (jei tą ketvirtį neteikta jokių paslaugų ES, pateikiama deklaracija su „nuliniais duomenimis“). Vieno langelio principu grindžiamos minisistemos PVM deklaracija turi būti pateikta (ir atitinkamas mokėjimas atliktas) per 20 dienų po to laikotarpio, kuriam skirta deklaracija, pabaigos.

Vieno langelio principu grindžiamos minisistemos PVM deklaracijoje pateikiami duomenys apie apmokestinamojo asmens, kuris naudojasi atitinkama schema, o Sąjungos schemos atveju – kiekvienos nuolatinės buveinės tiekias prekes ir teiktas paslaugas klientams kiekvienoje valstybėje narėje.

Registravimosi valstybė narė išskaido vieno langelio principu grindžiamos minisistemos PVM deklaracijos duomenis pagal vartojimo valstybę narę ir išsiunčia tuos duomenis į įvairias vartojimo ir įsisteigimo valstybes nares.

Registravimosi valstybė narė suteikia kiekvienai pateiktai vieno langelio principu grindžiamos minisistemos PVM deklaracijai unikalų identifikacinį numerį ir apie jį praneša apmokestinamajam asmeniui. Šis numeris yra svarbus, nes apmokestinamasis asmuo turi jį nurodyti atlikdamas atitinkamą mokėjimą.

Apmokestinamasis asmuo sumoka visą mokėtiną PVM savo registravimosi valstybei narei. Jis sumoka vieną bendrą deklaracijoje nurodytą sumą (t. y. sumą, tenkančią kiekvienai vartojimo valstybei narei). Tada registravimosi valstybė narė paskirsto tuos pinigus atitinkamoms vartojimo valstybėms narėms.

4.4. Saugūs, pigūs ir patogūs mokėjimai internetu

Sklandus bendrosios skaitmeninės rinkos veikimas priklauso nuo patikimų ir įperkamu elektroninio mokėjimo metodų prieinamumo. Geografinio blokavimo reglamente aiškiai daroma nuoroda į peržiūrėtą Mokėjimo paslaugų direktyvą⁶⁹ (Antroji mokėjimo paslaugų direktyva) ir atitinkamus autentiškumo patvirtinimo reikalavimus, kurie taikomi nuo 2018 m. sausio 13 d.; be to, nauji griežti kliento autentiškumo patvirtinimo reikalavimai bus taikomi nuo 2019 m. rugsėjo 14 d., kai bus pradėtas taikyti tam skirtas deleguotasis aktas, kuriuo papildoma Antroji mokėjimo paslaugų direktyva⁷⁰.

⁶⁹ 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/2366 dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2002/65/EB, 2009/110/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 ir panaikinama Direktyva 2007/64/EB.

⁷⁰ 2017 m. lapkričio 27 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2018/389, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/2366 papildoma griežto kliento autentiškumo patvirtinimo ir bendrų ir saugių atvirųjų ryšių standartų techniniais reguliavimo standartais.

Be to, keliomis neseniai patvirtintomis taisyklėmis padedama siekti tikslo užtikrinti patikimus ir įperkamus elektroninio mokėjimo internetu metodus.

Suteikiant kiekvienam teisėtai ES gyvenančiam asmeniui teisę turėti pagrindinę mokėjimo sąskaitą su elektroninėmis mokėjimo priemonėmis, Mokėjimo sąskaitų direktyva⁷¹ bendrosios skaitmeninės rinkos teikiamos galimybės atveriamos visiems Europos vartotojams, kad jie galėtų internetu pirkti prekes ir paslaugas.

Antrąją mokėjimo paslaugų direktyva suteikiama saugių, ekonomiškai efektyvių ir patogių būdų mokėti internetu, kurie yra naudingi ir verslininkams, ir vartotojams. Ja stiprinamas pasitikėjimas mokėjimais internetu, nes reikalaujama griežtesnio klientų autentiškumo patvirtinimo ir geriau saugomi mokėjimo paslaugų naudotojai (sumažinta jų atsakomybė sukčiavimo atveju). Dėl galimybės naudotis naujų mokėjimo paslaugų – mokėjimo inicijavimo paslaugų – teikėjų paslaugomis pagal Antrąją mokėjimo paslaugų direktyvą kiekvienas banko sąskaitos turėtojas, kuris naudojami banko paslaugomis internetu, gali pirkti internetu net ir nesinaudodamas mokėjimo kortele, o verslininkams taip suteikiama novatoriška ir konkurencinga mokėjimo internetu priemonė.

Pagal naująsias Antrosios mokėjimo paslaugų direktyvos taisykles draudžiama taikyti pridėtinius mokesčius (tai yra papildomi mokesčiai už mokėjimus, atliekamus vartotojų kredito ar debeto kortelėmis tiek parduotuvėse, tiek internetu). Tai atitinka mažesnes verslininkų išlaidas priimant daugumą vartotojų kortelių Europoje, apribojus tarpbankinius mokesčius pagal Tarpbankinių mokesčių reglamentą⁷².

5. Priedas. Patvirtintų su e. prekyba susijusių priemonių įgyvendinimo terminai

Patvirtintų su e. prekyba susijusių priemonių įgyvendinimo terminai	
2018 1 13	Peržiūrėtos Mokėjimo paslaugų direktyvos taikymo pradžios data
2018 3 20	Reglamento dėl internetinių turinio paslaugų tarpvalstybinio perkeliavimo vidaus rinkoje taikymo pradžios data
2018 5 22	Reglamento dėl tarptautinių siuntinių pristatymo paslaugų taikymo pradžios data
2018 12 3	Geografinio blokavimo reglamento taikymo pradžios data
2019 1 1	E. prekybos srities PVM supaprastinimo priemonių, taikomų elektroninių paslaugų pardavimui ES viduje, įsigaliojimas
2019 1 1– 2019 6 30	Pirmą kartą renkami duomenys apie siuntinių pristatymo paslaugų teikėjus (pagal Reglamentą dėl tarptautinių siuntinių pristatymo paslaugų)
2019 3 31	Pirmą kartą paskelbiami siuntinių pristatymo tarifai (pagal Reglamentą dėl tarptautinių siuntinių pristatymo paslaugų)
2019 7 31	Pirmą kartą vertinamas siuntinių pristatymo paslaugų įperkamumas (pagal Reglamentą dėl tarptautinių siuntinių pristatymo paslaugų)
2020 1 17	Reglamento dėl bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje taikymo

⁷¹ 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/92/ES dėl mokesčių, susijusių su mokėjimo sąskaitomis, palyginamumo, mokėjimo sąskaitų perkėlimo ir galimybės naudotis būtiniausias savybes turinčiomis mokėjimo sąskaitomis.

⁷² 2015 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/751 dėl tarpbankinių mokesčių už kortele grindžiamas mokėjimo operacijas.

	pradžios data
2020 3 23	Data, nuo kurios pradeda taikyti Geografinio blokavimo reglamento nuostata dėl pasyvaus pardavimo (6 straipsnis) tiems susitarimams, kurie atitinka reikiamas ES ir nacionalinės konkurencijos teisės nuostatas ir yra sudaryti anksčiau nei 2018 m. kovo 2 d.
2021 1 1	Nuo šios datos įsigalioja PVM e. prekybos srityje skirtos priemonės, kuriomis išplečiamas vieno langelio principo taikymas, neapsiribojant dabartine vieno langelio principu grindžiama minisistema (MOSS), panaikinamas atleidimas nuo PVM dėl smulkių siuntų ir taikomos administracinio bendradarbiavimo nuostatos